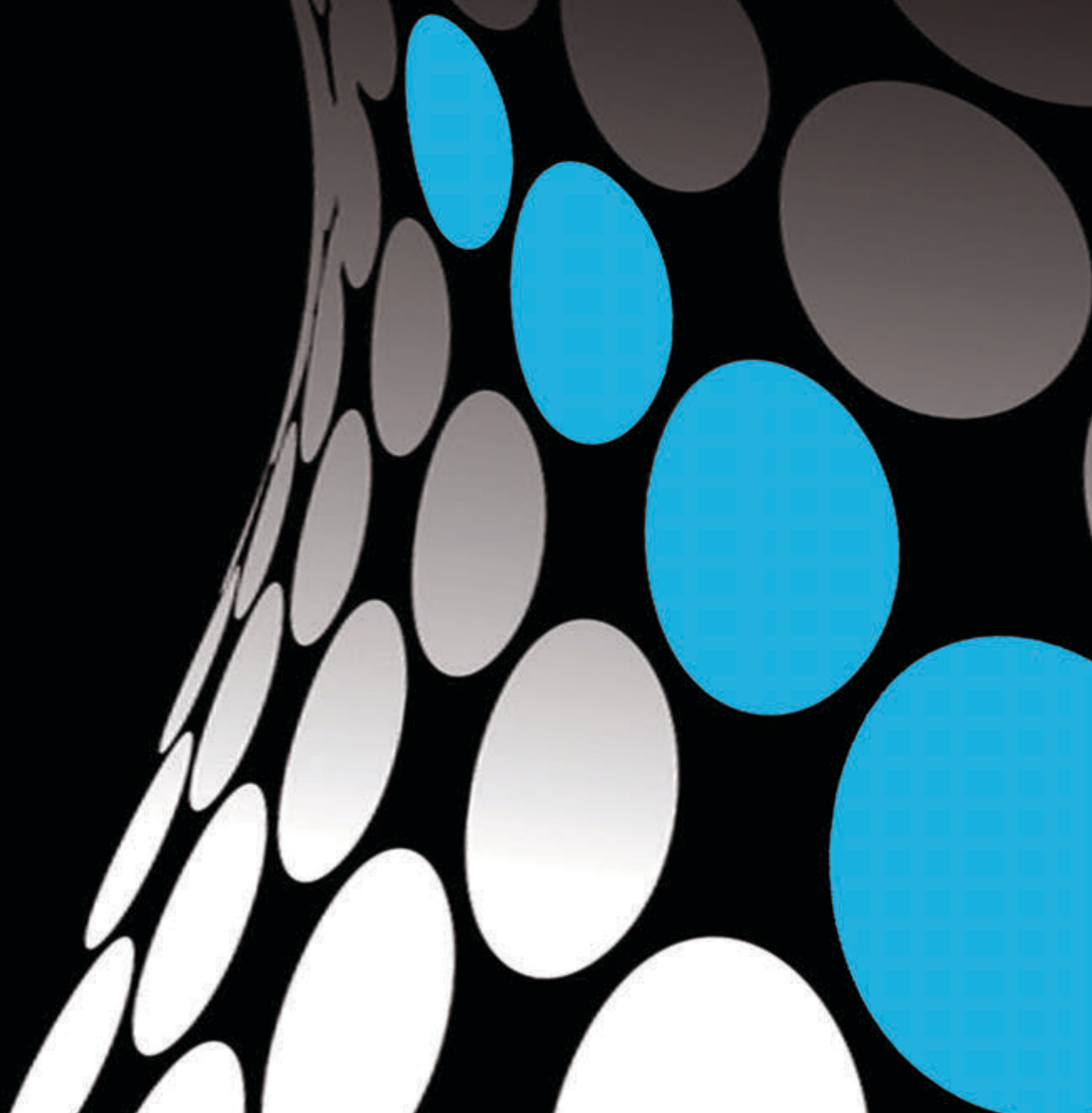
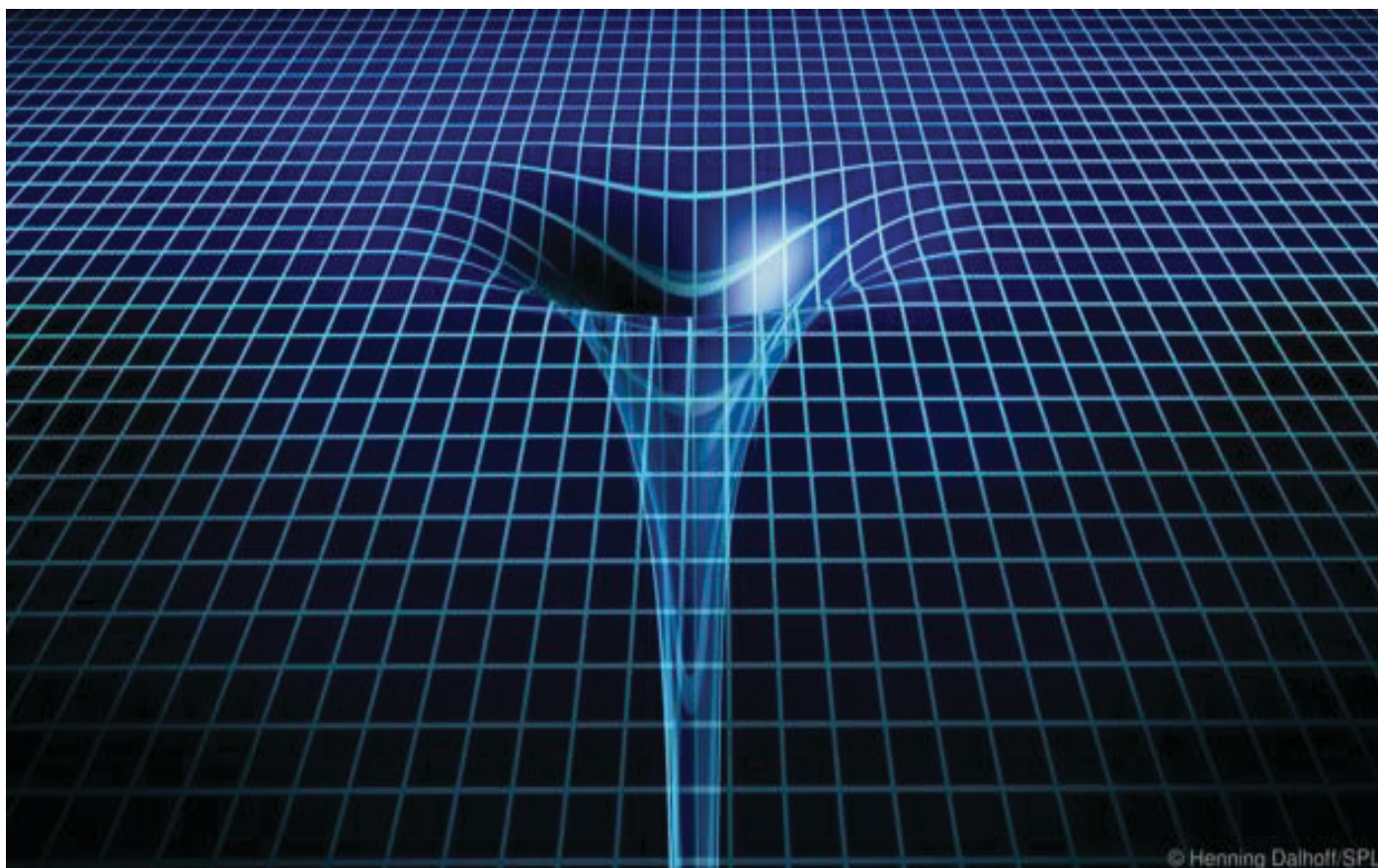

ЕКВИ ЛИБРИ УМ

ЕКВИЛИБРИУМ

Економски факултет – Прилеп
ЕКВИЛИБРИУМ бр. 23

Редакциски одбор

проф. д-р Димитар Николоски; проф. д-р Марјан Ангелески; доц. д-р Анета Ристеска - Јанкулоска;
доц. д-р Зоран Николовски; доц. д-р Илија Христоски; доц. д-р Наташа Трајкова

Лектура: доц. д-р Зоран Николовски
Коректура: доц. д-р Илија Христоски
Дизајн: Виолета Глигоровски

Издавач: Економски факултет - Прилеп
Печати: ДООЕЛ Европа 92, Кочани
Тираж: 500

СОДРЖИНА

Воведен збор

Анета Ристеска..... стр. 3

Отворен ден на Факултетот

Татјана Спасескастр. 4

Инфо ден за програмата Еразмус+

Димитар Николоски.....стр. 5

Од посетата на АД „Витаминка“ - Прилеп

Анета Ристеска-Јанкулоска..... стр. 6

Екстерни евалуатори на Економскиот факултет – Прилеп

Илија Христоски.....стр. 7

Витез од Редот на академските палми

Зоран Николовски..... стр.8

Европски искуства од соработката на универзитетите со бизнис заедницата

Марјан Ангелески.....стр. 10

Награда за социјално претприемништво

Марија Матовска.....стр. 12

A beautiful spring week in education

Erdem Ongün.....стр. 13

Профил 13

Борка Соколоски.....стр. 14

Од архивата на факултетот - Поддршка на бизнисите

Илија Христоски.....стр. 15

Влијателни економисти - Леонид Хурвиц

Љупче Маркушески.....стр. 19

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска.....стр. 21

Искуства од Еразмус+ мобилноста

Евгенија Божиновска.....стр. 22

Натпревар во ораторство УКЛО Тривиум 2017

Лина Димоска.....стр. 23

Новости од АИЕСЕК

Лина Смуткоскастр. 23

Новости од Студентскиот парламент

Андреј Габроски.....стр. 24

MUST..... READ, SEE, LISTEN

Глигоровски Виолета.....стр. 25

Резултати од студентската анкета

Илија Христоски.....стр. 26

Воведен збор

Анета Ристеска

Драги читатели,

Изминува уште една академска година исполнета со бројни случувања. И додека сите се подготвуваме за годишните одмори, ние сме тука да ви пренесеме дел од бројните содржини и активности што се реализираа во изминатиов период. Особено внимание и придонес кон збогатувањето на научно-истражувачката дејност на Економскиот факултет - Прилеп дадоа бројните меѓународни конференции, на коишто Факултетот настапува во улога на координатор. Имено, продолжува традицијата во организирање заеднички конференции со Универзитетот „Намик Кемал“ од Текирдаг, Турција, при што во периодот март-април се одржаа две нови конференции. На 4-5 март, 2017 во Едрене, Турција, се одржа „III International Balkan and Near Eastern Social Sciences Conference Series“ – IBANESS, кадешто беа пријавени 272 трудови на автори од голем број земји, а на 8-9 април, 2017 во Русе, Бугарија, се одржа „IV International Balkan and Near Eastern Social Sciences Conference Series“ – IBANESS, кадешто имаше пријавено над 130 трудови. Во насока на продолжување на ваквата соработка, во октомври, 2017 се планира нова IBANESS конференција којашто ќе се одржи во Охрид. Покрај овие конференции, во овој период Економскиот факултет - Прилеп е координатор и на 5th Scientific Conference with International Participation “Economy of Integration” (ICEI 2017), којашто ќе се одржи на 7-9 декември 2017 во Тузла, Босна и Херцеговина, како и на 3rd Dubrovnik International Economic Meeting (DIEM 2017), “Scientific Conference of Innovative Approaches to the Contemporary Economics Problems”, којашто ќе се одржи во Дубровник, Хрватска, на 12-14 октомври, 2017.

Пред вас е новиот број на Еквилибриум којшто донесува бројни и многу интересни содржини. Вообичаено, на почетокот се приложите со информативен карактер, коишто овој пат ќе ве запознаат со активностите и впечатоците од Отворениот ден реализиран во просториите на Економскиот факултет, што имаше за цел одблиску да ги запознае идните студенти со просторните и техничките капацитети, како и со студиските програми и академскиот кадар. Со цел стекнување европски знаења и искуства, студентите имаат можност да престојуваат на врвни европски факултети, а токму за предусловите и сите можности

што ги нуди програмата Еразмус+ ќе бидете детално информирани од страна на продеканот за меѓународна соработка, проф. Димитар Николоски. Исто така, во овој број на Еквилибриум своите позитивни искуства од Еразмус+ програмата ќе ги споделат проф. Ердем Онгун од Тракискиот универзитет во Едрене, Турција, кој реализираше еднонеделен престој на Економскиот факултет - Прилеп, и студентката Евгенија Божиновска, која беше на студиски престој во Сплит, Хрватска. Заради подобрување на практичните знаења, студентите редовно посетуваат бројни деловни компании. Така, во изминатиов период, група студенти од четврта година, придружувана од проф. Анета Ристеска-Јанкулоска, беше во посета на АД Витаминка - Прилеп. Исто така, во овој број проректорот, проф. Марјан Ангелески, ќе ги сподели најновите европски искуства од соработката на универзитетите со бизнис заедницата, а во тој контекст и проф. Илија Христоски има свој прилог за соработката на Факултетот со деловните субјекти во минатото. Во изминатиов период Факултетот беше дел од евалуацискиот процес на експертскиот тим од Европската универзитетска асоцијација (EUA) со цел добивање на објективна оценка за работењето и совети за натамошно унапредување на квалитетот, па деталите ќе ги добиете од текстот на проф. Илија Христоски, член на Универзитетската комисија за самоевалуација. Во рубриката Влијателни економисти, низ текстот на проф. Љупче Маркушески, ќе стане збор за животот и придонесот на Леонид Хурвиц, а за новостите од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, вообичаено, известува Елизабета Ангелеска-Атанасоска. Доказ за тоа дека Економскиот факултет - Прилеп има врвен квалификуван кадар се двете одличја со коишто неодамна се закитија двајца наши колеги: проф. Зоран Николовски беше одликуван со орден Витез од Редот на академските палми, а асистентот, м-р Спире Лазароски, од страна на студентите, беше прогласен за најинспиративен асистент, во конкуренција на асистентите од сите државни универзитети во Р. Македонија. И во овој број студентите партиципираат со свои текстови, и тоа за одржаниот натпревар во ораторство „УКЛО Тривиум 2017“, како и за новостите од АИЕСЕК и Студентскиот парламент. На крајот се поместени содржините од забавен карактер, културата, како и резултатите од студентската анкета.

Во оваа прилика редакцискиот одбор на Еквилибриум ви посакува пријатен летен одмор!

Отворен ден на Факултетот

Татјана Спасеска

Економскиот факултет - Прилеп, како респектибилна институција во високото образование во Република Македонија, секогаш настојува на креативен и иновативен начин да ги привлече идните студенти. Во овој контекст, на 6 април 2017 Факултетот ширум ги отвори вратите за матурантите кои изразија интерес да се запознаат со можностите за студирање што ги нуди нашиот факултет. На овој настан, заедно со нивните професори, присуствуваа повеќе од 400 средношколци од четврта година, од средните училишта од Прилеп, Битола, Кавадарци, Неготино, Крушево, Кичево, Гостивар, Демир Хисар и многу други места. За време на Отворениот ден, преку непосредна и директна комуникација со студентите и професорите на нашиот факултет, матурантите имаа можност да добијат одговори на сите прашања што се поврзани со нивното идно студирање на Факултетот. Овој настан претставуваше одлична можност матурантите одблиску да се запознаат со техничките и просторните капацитети, академскиот и соработничкиот кадар, со актуелните студиски програми, како и со многу други содржини и можности коишто ги нуди нашата високообразовна институција.

Во насока на информирање за можностите за студирање на Факултетот, на матурантите им беа презентирани современите студиски програми, коишто континуирано се надградуваат во согласност со потребите на пазарот на труд во Република Македонија, но и пошироко. Во овој контекст, од особено значење е фактот дека Економскиот факултет - Прилеп во целост го имплементираше Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС) уште од усвојувањето на Болоњската декларација, со што се доближи до европските и светските трендови во сферата на образованието.

Со цел континуирано надградување на стекнатите теоретски знаења со практични вештини, Факултетот остварува исклучително плодна соработка со бизнис заедницата преку којашто на студентите им се овозможува реализација на практичната работа, чијашто цел е запознавање со можностите за имплементација на стекнатите теоретски знаења. На тој начин, Економскиот факултет - Прилеп е во тек со реалните потреби на пазарот на труд, со што директно се зголемуваат можностите за вработување на студентите по завршувањето на нивните студии.

Меѓу другото, на студентите им беше потенциран и богатиот студентски живот што е составен дел од секој студентски ден, проследен со забава, дружење и различни спортски и културни активности. Со свои штандови на Отворениот ден учествуваа и двете студентски организации - Студентскиот парламент и АИЕСЕК. Претставниците на овие организации на матурантите им ги презентираа своите програми и активности што го збогатуваат животот на секој студент.

Се надеваме дека матурантите, задоволни од можностите и условите што ги нуди Факултетот, мотивирани од средбата со професорите и студентите, си заминаа со желба своето студирање наредната академска година да го започнат на нашиот факултет. На овој начин, Отворениот ден уште еднаш ги оправда своите цели во процесот на промовирање на нашата високообразовна институција како реномиран субјект во областа на изучувањето на економските науки во Република Македонија.

Инфо ден за програмата Еразмус+

Димитар Николоски

На 28 март 2017 во просториите на Економскиот факултет - Прилеп беше организиран промотивен ден за програмата Еразмус+. На овој настан како презентери учествуваа продеканот за меѓународна соработка при Економскиот факултет - Прилеп, проф. д-р Димитар Николоски, проректорот за студентски прашања при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, проф. д-р Виолета Маневска, и раководителот на Канцеларијата за меѓународна соработка при Универзитетот, г-ѓа Калиопа Стилиновиќ-Кривашија.

Промоција на Еразмус + програма за мобилност

проф. д-р Димитар Николоски,
продекан за меѓународна соработка
Калиопа Кривашија Стилиновиќ,
Раководител на Сектор за настава,
наука и меѓународна соработка

Во воведниот дел, проф. д-р Димитар Николоски го истакна значењето на информативниот ден за запознавање на студентите и наставничкиот кадар на Факултетот со можностите за мобилност преку програмата Еразмус+. Потоа, проректорот, проф. д-р Виолета Маневска, исцрпно ги запозна присутните со содржините на програмата и техничките аспекти

на процесот на аплицирање. Во тој контекст беше истакнато дека студентите аплицираат за мобилности во времетраење од еден или најмногу два семестри, додека наставничкиот кадар може да аплицира за еднонеделна наставна мобилност, при што наставникот е обврзан да одржи 8 часови настава. Презентацијата наиде на голем интерес кај студентите, што можеше да се потврди од дискусијата којашто следувааше, како и од големиот број поставени прашања.

Во овој контекст, беше потенцирано дека студентите и наставничкиот кадар од Економскиот факултет – Прилеп, врз основа на склучените билатерални Еразмус+ договори, можат да реализираат мобилности на следниве европски универзитети: Фоџа, Ниџа, Бамберг, Ополе, Вулверхемптон, Сплит, Дубровник, Целџе, Клуџ-Напока, Стара Загора, Јанина, Текирдаг и Едрене. Студентите претходно аплицираат на прелиминарен повик за изразување на интерес, при што го наведуваат избраниот универзитет, по што се прави конечната селекција и натамошната номинација за мобилност. И оваа година интересот кај студентите и наставничкиот кадар од Факултетот за реализирање мобилности на некој од европските универзитети е особено голем. За тоа во голема мера придонесуваат позитивните искуства што се споделуваат од страна на студентите и наставниците коишто претходно реализирале ваков вид мобилност.

Од посетата на АД „Витаминка“ - Прилеп

Анета Ристеска-Јанкулоска

Во рамките на реализирањето настава по предметот Глобални снабдувачки синџири, група студенти од четврта година на Економскиот факултет -Прилеп, заедно со предметниот наставник, д-р Анета Ристеска-Јанкулоска, ја посетија АД „Витаминка“ - Прилеп. Со оглед на тоа што станува збор за компанија којашто на пазарот опстојува повеќе децении и којашто има широк асортиман производи со врвен квалитет, студентите имаа одлична можност практично да се запознаат со дел од активностите присутни кај синџирите на снабдување на производите.

Проблематиката за синџирот на снабдување и неговото управување денес е многу популарна во научната и стручната јавност и пракса. Синџирот на снабдување претставува мрежа од организации

коишто се поврзани со двонасочни врски, различни процеси и активности, коишто создаваат вредност во облик на производ и услуга за крајниот корисник. Компанијата ги поседува најголемите брендови на овие простори, како Стоби Флипс, Цевитана, Витанез, Атлантис и други производи. Доказ за квалитетот на производите е тоа што неколку пати некои од нив се прогласувани за Супербренд, а компанијата има добиено и медал Qudal за врвен квалитет на производите. Тоа укажува на успешното работење на компанијата и токму поради тоа оваа посета предизвика голем интерес кај студентите.

При самото пристигнување во компанијата, срдечно добредојде ни посака комерцијалниот директор на АД „Витаминка“, Владимир Трпаноски, заедно со Душица Неделкоска, одговорно лице за односи со јавност. Потоа студентите ги посетија складишните простории за сировини и материјали, амбалажа и готови производи, кадешто одговорните лица практично презентираа повеќе активности и операции што се извршуваат во конкретните складишта. Најголем дел од теоретските експликации се однесуваа на методите на складирање, видовите на складишта, како и на видовите на транспорт, движењето на материјали, начинот на допрема и отпрема на производите. Преку оваа посета студентите добија многу појасна слика за овие

клучни активности во синџирот на снабдување. Тие беа пријатно изненадени од професионализмот на вработените во фабриката, особено од директорот Трпаноски и од Неделкоска кои, и покрај многубројните обврски, издвоија доволно време да ги споделат своите бројни искуства со студентите.

Оваа посета на АД „Витаминка“ - Прилеп значително придонесе за збогатување на практичната настава на студентите. Во оваа прилика сакаме да им се благодариме за укажаната можност да бидеме нивни гости. Се надеваме дека ваквите активности и соработка ќе продолжат и во иднина.

Екстерни евалуатори на Економскиот факултет – Прилеп

Илија Христоски

На 10 мај 2017 експертски тим составен од надворешни евалуатори, делегирани од Европската универзитетска асоцијација (European University Association, EUA), работно го посети Економскиот факултет во Прилеп, во рамките на претходно најавуваната екстерна евалуација на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола. За време на повеќечасовната посета, проф. д-р Татјана Волкова од Рига, Латвија и проф. д-р Тиери Шевалије од Дижон, Франција, остварија последователни одделни средби со наши претставници од неколку фокусни групи, и тоа: средба со деканот, проф. д-р Ѓорѓи Манчески, и членовите на деканатската управа, средба со претседателот на матичната комисија за самоевалуација, проф. д-р Мирослав Андоновски, и членови на Комисијата, придружувани од претставници на академскиот кадар, како и средба со група студенти - претставници од сите три циклуси на студирање.

За време на разговорите, екстерните евалуатори се интересираа и поставуваа прашања во врска со интерната организација на Факултетот, неговото функционирање во рамките на Универзитетот, неговото позиционирање во државата и надвор од неа, за надлежностите на неговите управувачки тела, за начинот на акредитирање и реализирање на студиските програми, за формите низ коишто се обезбедува квалитетот на одделни нивоа, за деталите околу спроведувањето на студентското анкетирање за потребите на самоевалуацијата на квалитетот на наставничкиот кадар и студиските програми, а беа дискутирани и одделни прашања во врска со содржината на Извештајот на Комисијата за самоевалуација при ЕФП, којшто се однесува на периодот од 15.09.2012 до 31.12.2016.

Крајната цел на екстерната евалуација е етаблирање на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола во европски рамки и негово акредитирање во семејството на европски универзитети, како рамноправна членка на EUA.

Улогата на експертскиот тим е исклучиво советодавна, т.е. таа треба да даде свое мислење за тековните состојби, и тоа врз основа на евидентираните слабости и пропусти во организацијата и функционирањето на одделните единици на Универзитетот во поглед на внатрешната организираност и извршувањето на наставно-научната дејност, врз основа на содржината на Универзитетскиот извештај за самоевалуација (15.09.2012 - 31.12.2016), како и врз основа на интервјуата со Ректорот, Ректорската управа, Универзитетската комисија за самоевалуација и службите во Ректоратот, да даде насоки и препораки за нивно надминување и унапредување, со цел подигнување на општото ниво на квалитет.

Европската универзитетска асоцијација (EUA) е основана во 2001 година со седиште во Брисел, Белгија. Денес таа е репрезентативна и респектибилна организација на универзитетите и националните ректорски конференции во 47 европски земји. EUA игра клучна улога во врска со реализацијата на

Болоњските процеси и силно влијае врз европските политики во високото образование, истражувањата и иновациите.

Освен Економскиот факултет во Прилеп, експертскиот тим за време на првата планирана посета на нашиот Универзитет (10 и 11 мај, 2017) избра да ги посети и Техничкиот факултет во Битола и Научниот институт за тутун во Прилеп, како конститутивни единици на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола. Во текот на месец октомври 2017 (17, 18 и 19 октомври, 2017) експертскиот тим вторпат ќе престојува на нашиот Универзитет, кога ќе бидат посетени други две единици. После една година од датумот на доставување на Извештајот за спроведената екстерна евалуација од страна на тимот евалуатори, ќе следи и тн. follow-up посета, со цел експертскиот тим да го евалуира прогресот на Универзитетот во реализацијата на изречените корективни мерки во насока на подобрување на квалитетот.

Освен г-ѓата Волкова и г-нот Шавалије, членови на тимот екстерни евалуатори се и г-ѓата проф. д-р Кармен Фенол од Мадрид, Шпанија, г-нот проф. д-р Рејмонд Смит од Лондон, Обединетото Кралство, и Александра Мариета Раијмакерс, студент на последипломски студии од Амстердам, Холандија. Постапката за екстерна евалуација на Универзитетот се изведува во рамките на проект чијшто носител е Министерството за наука и образование на РМ (МОН), а е финансиран од Светската банка. Со проектот се опфатени сите државни универзитети во Р. Македонија.

Витез од Редот на академските палми

Зоран Николовски

На 30 март оваа година, амбасадорот на Франција во Р. Македонија, Кристијан Тимоние, го одликуваше проф. д-р Зоран Николовски од Економскиот факултет - Прилеп со орден Витез од Редот на академските палми, исклучително признание за неговата извонредна работа и огромен придонес во областа на образованието, како и за неговите активности на полето на соработката помеѓу Франција и Македонија. Настанот се одржа во просториите на Француската алијанса во Битола, пред членови на неговото семејство, многубројните гости, колеги и пријатели. Ова одликување е воспоставено во 1808 година од страна на Наполеон Бонапарта и се доделува за исклучителни заслуги во областа на образованието. Во продолжение, изворно ви го пренесуваме говорот на професорот Николовски:

Votre Excellence, Monsieur l'Ambassadeur, madame la Directrice de l'Institut français de Skopje et Conseillère de coopération et d'action culturelle, mesdames les vice-recteurs, Madame la Consule honoraire, Mesdames, Messieurs, chers collègues, chers amis. C'est un immense honneur pour moi de recevoir aujourd'hui cette nomination au grade de chevalier dans l'Ordre des Palmes académiques. Tout d'abord, je voudrais remercier leurs Excellences Laurence Auer et Christian Thimonier, Ambassadeurs de France, Madame Isabelle Marchi-Barboux, Directrice de l'Institut français de Skopje et Conseillère de coopération et d'action culturelle, Madame Kaliopa Krivasija-Stilinovic, Consule honoraire de France à Bitola ainsi que toutes les personnes qui ont effectué les démarches pour que ces palmes me soient décernées. Je

voudrais remercier aussi tous mes collègues et amis qui se sont déplacés ce soir. Monsieur l'Ambassadeur, je vous remercie de vos aimables paroles de présentation de mon parcours professionnel.

Mesdames et Messieurs,

Je reçois cette décoration de Chevalier dans l'ordre des Palmes Académiques dans la même salle où il y a 22 ans j'ai commencé à enseigner le français dans le cadre des cours organisés par l'Association pour la langue et la culture française de Bitola, devenue entretemps l'Alliance française. Je m'en souviens comme si c'était hier, et pourtant c'était au siècle dernier. Chère Mme la Consule honoraire de France à Bitola, je vous remercie du fond de mon cœur de tout le soutien que vous m'avez apporté dès mes débuts professionnels et jusqu'à aujourd'hui encore.

Mon amour pour la langue française est né au lycée, à l'âge de 16 ans. À cette époque-là, au siècle dernier, je suivais des cours de 5 autres langues : le latin, le grec ancien, le slavons, l'anglais et ma langue maternelle, le macédonien. Le français a vite pris la place la plus importante car il est devenu pour moi un symbole de liberté qui me permettait de communiquer en s'affranchissant des frontières et d'échanger des idées avec les jeunes du monde entier. Je me souviens avoir toujours été, pendant mes voyages, à la recherche des personnes francophones pour exercer mon français et partager mon amour de cette langue. J'ai toujours eu ce sentiment que le français pouvait m'emmener dans une dimension internationale et me permettre de communiquer dans l'infini et dans un esprit de liberté.

Ma première rencontre avec la langue française fût plutôt cocasse. Là où la plupart des débutants apprennent d'abord le présent, puis le passé-composé, moi j'ai commencé avec le plus-que-parfait. Apprendre une langue étrangère, a fortiori le français, n'est certes pas chose aisée. Je raconte souvent à mes étudiants comment j'ai appris les nombres en français: en lisant en français les plaques d'immatriculation des toutes les voitures dans la rue (dans ma tête ou à haute voix). Enchanté par la structure de la langue française, j'ai eu envie d'apprendre d'autres langues. L'étude comparative avec le français m'a aussi permis d'approfondir mes connaissances de la grammaire macédonienne, ainsi que d'autres langues.

À la fin du lycée, au moment où tous mes amis croyaient que j'allais choisir une carrière de journaliste, politologue ou psychologue, j'ai changé de direction et je me suis consacré à l'étude de la langue et la littérature française à la Faculté de philologie "Blaze Koneski" à Skopje. Avec le recul, je peux affirmer que je ne me suis pas trompé. Ces études ont grandement participé à mon développement intellectuel et personnel et m'ont permis d'entrevoir de nouveaux horizons. Qui pourrait rester in-

différent aux messages du romantisme (avec Chateaubriand et Victor Hugo), du réalisme (avec Stendhal, Honoré de Balzac et Gustave Flaubert) et du naturalisme (avec Émile Zola) ? Je ne saurais oublier d'évoquer les influences que le surréalisme (avec Paul Éluard et André Breton), l'existentialisme (avec Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir et Albert Camus), le Nouveau Roman (avec Alain Robbe-Grillet et Nathalie Sarraute), le théâtre de l'absurde (avec Samuel Beckett, Eugène Ionesco, etc.) ont pu exercer sur moi. L'étude de la langue française m'a également permis de renforcer l'analyticité et la précision de l'expression et de prendre conscience de l'importance de la signification de chaque mot.

J'ai poursuivi mes études de linguistique française en troisième cycle sans avoir douté une seconde de la pertinence de mon choix. Au cours de mes études de troisième cycle, j'ai puisé dans les travaux monumentaux d'André Martinet, le père de l'analyse fonctionnelle en linguistique française, de Georges Matoré, Josette Rey-Debove, Alain Rey, Louis-Jean Calvet, Jean Dubois... J'ai aussi été captivé par les œuvres de Claude Hagège, Charles Muller - pionnier de la statistique linguistique, Jean Pruvost, Henriette Walter, Marina Yaguello ainsi que d'autres linguistes francophones, parmi lesquels Ferdinand de Saussure - fondateur de la linguistique moderne et de la sémiologie et précurseur du structuralisme en linguistique occupe une place particulière. Tout ce savoir m'a été transmis par mes professeurs de la Faculté de philologie de Skopje que je remercie infiniment. Ces études de troisième cycle ont trouvé leur aboutissement avec mes recherches dans le domaine de la politique linguistique de la République Française.

Une thèse de doctorat constitue certainement l'apothéose des longues études et garantit au doctorant la capacité d'effectuer des recherches scientifiques. Monsieur le Professeur Zvonko Nikodinovski, je vous remercie infiniment de votre coopération et de tous vos conseils qui m'ont aidé dans mes recherches relatives à ma thèse de doctorat, et notamment concernant les questions linguistiques liées au contact entre le français et l'anglais. Vos remarques et suggestions m'ont grandement aidé et resteront pour moi une ligne directrice pour mes futurs projets de recherche.

Alors que je croyais que le doctorat était synonyme de fin d'études, la Francophonie m'a surpris une fois de plus. L'Agence Universitaire de la Francophonie m'a permis d'effectuer un séjour de recherche postdoctorat à l'Université de Bucarest, Roumanie, dans le cadre du programme Eugen Ionesco. Ce séjour était pour moi une occasion de réaliser des recherches en sociolinguistique roumaine fondées sur des documents publiés en français.

À cette occasion, je voudrais également remer-

cier les collègues de la Faculté d'Economie à Prilep, les collègues des 7 autres facultés où j'ai déjà enseigné le français ainsi que les représentants du Rectorat de l'Université Saint Clément d'Ohrid de Bitola. Grâce à leur confiance et à la coopération qui en a découlé, j'ai pu transmettre ma passion et mes connaissances à plusieurs milliers d'étudiants, qui m'ont aussi apporté énormément. Je tiens à les remercier également car, sans eux, cette nomination n'aurait pas été possible.

Je profite de cette occasion pour remercier mes parents qui m'ont toujours soutenu dans mes projets en mettant toujours l'accent sur le travail intellectuel comme source de progrès et de liberté pour chaque individu. Je remercie infiniment ma sœur Lidia qui m'a soutenu tout au long de ma vie. Il n'est pas donné à tout le monde d'avoir une sœur exerçant la profession de psychologue. En effet, elle m'a apporté un soutien précieux aux passages difficiles dans ma vie et aux moments clés. Je remercie aussi mes chers Sara et Jovan auxquels incombait la tâche de justifier mon absence fréquente des fêtes et réunions de famille.

Enfin et surtout, j'exprime une immense gratitude à ma chère épouse, Mira, fille de professeur de français, qui me soutient fortement dans chaque instant de ma vie. Sa présence est visible dans tous mes projets et toutes mes actions d'ordre professionnel ou privé.

Mesdames et Messieurs, il est autrement plus facile de nos jours d'être en contact avec la langue et la culture française. Les nouvelles technologies et Internet permettent de voyager immédiatement dans le monde francophone et d'accéder rapidement à toutes les informations en provenance des cinq continents où la langue française est présente. En même temps, les nouvelles technologies permettent un rapprochement de toutes les activités francophones au niveau mondial. En utilisant le français, ces technologies transmettent la devise de la République française "Liberté, Égalité, Fraternité", notée dans l'article 2 de la Constitution de 1958.

Pour conclure, je peux ajouter que je ne reçois pas seulement cette distinction en mon nom propre. En effet, je la dédie à tous mes collègues, professeurs de français en Macédoine, qui avec dévouement, ont consacré leur énergie à la promotion de la francophonie et au rayonnement de la culture française. Je la dédie aussi à tous les étudiants francophones passés, actuels et futurs.

Vive l'amitié franco - macédonienne!
Merci!

Европски искуства од соработката на универзитетите со бизнис заедницата

Марјан Ангелески

Во рамките на твининг проектот „Развивање соработка помеѓу високообразовните институции, приватниот сектор и релевантните органи во Република Македонија“ во периодот од 26 март до 2 април 2017 беа реализирани повеќе работни средби на неколку универзитети и посети на повеќе тела и компании во Велика Британија (Северна Ирска и Шкотска). Целта на посетата беше сподедувањето на најдобрите практики во насока на поддршка на студентите, а во функција на нивно професионално и кариерно насочување, функционирањето на алумни центрите на универзитетите во Северна Ирска, како и прилагодувањето на универзитетските студиски програми кон потребите на работодавачите и пазарот на труд. Како дел од делегацијата претставници на високо-образовните институции на Република Македонија бев и јас во својство на проректор за настава при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола. Во продолжение ги споделувам моите впечатоци и стекнати искуства.

Во рамките на студиската посета прво беше посетен Универзитетот Квинс во Белфаст, а потоа и Универзитетот Алстер во Лондондери. Универзитетот Квинс е јавен истражувачки универзитет, основан во 1849 година како кралски колеџ, а статусот универзитет го стекнува во 1908 година. Денес на овој универзитет студираат околу 24.000 студенти и работат повеќе од 3.700 вработени. Според дискусијата, Универзитетот годишно има приходи од околу 316 милиони фунти, од коишто 75 милиони фунти се од истражувачки грантови, а околу 22 милиони фунти се од странски студенти. На средбата во Универзитетот беа пренесени искуства за функционирањето на Кариерниот центар и Алумни центарот, а во насока на подобра имплементација на алумни бази и функционирање на кариерни центри на нашиот универзитет. На овој универзитет има повеќе од 150.000 алумни од над 120 држави од светот. На Универзитетот Алстер во Лондондери беше остварена средба со професори од Факултетот за компјутерски науки и инженерство, кадешто се запознавме со технолошките истражувања на овој универзитет и начинот и моделите на соработка на Универзитетот со бизнис заедницата. Исто така, беа презентирани неколку научно-истражувачки проекти што се реализираат во рамките на Институтот за компјутерски науки. Универзитетот своите основачки корени ги има уште од 1865 година, а на него студираат околу 25.000 студенти.

Покрај овие два универзитети во Северна Ирска, при посетата имавме можност одблиску да се запознаеме со Кариерниот центар и Алумни канцеларијата на Универзитетот во Глазгов, Шкотска. Овој универзитет е основан во 1451 година и е четврт според староста универзитет во светот од англиското говорно подрачје. Како куриозитет, алумни или поранешни професори на овој универзитет биле Адам Смит, Џејмс Ват, Лорд Келвин, Јозеф Листер, како и седум нобеловци и двајца британски премиери. Универзитетот има буџет од околу 580 милиони фунти, а во него работат околу 3.000 припадници на академскиот и 4.000 припадници на административниот кадар. Во Кариерниот центар при Универзитетот во Глазгов беа презентирани искуствата од начинот на којшто функционира Центарот и начините на кариерно насочување и давањето професионални кариерни совети, обуки и поддршка во изнаоѓањето работа после дипломирањето. Исто така, беше дискутирана и важноста од практичната работа за студентите и развивањето дополнителни вештини за зголемување на нивната вработливост. На средбата, пак, во Алумни канцеларијата на овој универзитет

беше презентирана структурата и статистиките на Канцеларијата, активностите што ги презема Алумни канцеларијата, која е нивната мисија и кои се бенефитите што Универзитетот ги добива од своите алумни членови. Низ дискусии беа елаборирани можностите што нашите универзитети можат да ги искористат и позитивните искуства што можат да се преземат.

Студиската посета беше организирана на многу високо професионално ниво. Покрај продлабочувањето на знаењата за образовните системи во Северна Ирска и Шкотска, имавме одлична можност за запознавање со добрите практики на соработката на универзитетите со бизнис заедницата, особено при креирањето студиски програми, функционирањето на алумни центрите и кариерните сервиси, но и за културолошките сличности и разлики на Република Македонија и Велика Британија.

Награда за социјално претприемништво

Марија Матовска

На 29 март 2017 студентите од Економскиот Факултет - Прилеп имаа можност да учествуваат на работилницата за создавање идеи, во рамки на оводинешната Награда за социјално претприемништво (Social Impact Award 2017). Самата работилница имаше за цел на младите луѓе да им го доближи концептот на општествени бизниси и можностите за нивно создавање во Република Македонија. Работилницата ја водеше Марија Матовска, националната координаторка на Social Impact Award, а гости беа Барбара Садовска, тим лидер на проектот „Зајакнување на социјалното претприемништво“ и ко-основач на фондацијата БАРКА од Полска, Жарко Гиновски, претставник на социјалното претпријатие „Повторна употреба и рециклирање за позитивна социјална промена“, и Мариче Тренеска од коалицијата СЕГА.

Но, што всушност претставува оваа награда? Мисијата на Наградата за социјално претприемништво е да им понуди на младите луѓе едно претприемничко искуство преку коешто може да се направи општествена промена. Креирана од страна на Ерсте Фондацијата, Импакт Хабот во Виена, како и Универзитетот за бизнис и економија, уште од 2009 година Наградата промовира знаење за имплементирање на социјалното претприемништво помеѓу младите во Европа. Програмата ја исполнува својата мисија преку подигнување на свесноста за социјалното претприемништво, спроведување на

едукативна програма, овозможување на пристап до другите млади социјални претприемачи и професионалци, и директна поддршка на најдобрите тимови.

Во 2016 година, во програмата беа вклучени 10 различни земји. Моментално, СИА семејството е составено од 18 различни земји лоцирани во Европа, Евроазија и МЕДА регионот, а интересен е фактот што сите 6 земји од Западен Балкан (Македонија, Албанија, Косово, Србија, Босна и Херцеговина и Црна Гора) се сега дел од оваа иницијатива.

Од 2015 година Наградата за социјално претприемништво во Република Македонија ја води Младиинфо Интернационал. Оваа година, едукативните работилници беа спроведени во периодот февруари-април во повеќе градови од земјата, како што се Скопје, Тетово, Гостивар, Охрид, Битола, Прилеп и Штип. Учесниците на работилниците имаа можност да научат што претставува социјалното претприемништво, да почнат да развиваат идеи за општествени бизниси, да се запознаат со специфични бизнис модели и да почнат да работат на развивање на своите идеи. Инкубацијата на бизнисите, како и обезбедувањето тренинг и индивидуални менторски часови за финалистите ќе се одвива во текот на летниот период. Фондот на наградите се состои од: 6.000 евра, обезбедени од Шпаркасе банка; дополнителна менторска поддршка, обезбедена од Конто-Профит; и патување на СИА интернационалниот самит.

До сега, во рамки на програмата спроведени се 25 едукативни сесии што беа посетени од 500 млади луѓе, а во претходните две години имаше 22 различни тимови, коишто влегоа во финалето, од кои 8 беа прогласени за победници. Во истиот период, повеќе од 5.000 млади луѓе беа вклучени во „гласањето на заедницата“, преку давање на својот он-лајн глас за омиленото видео од нашите финалисти. Успехот на Програмата го постигнуваме преку повеќе активности, како што се: постојана соработка со медиумите и активност на социјалните мрежи; финансиско партнерство со Шпаркасе Банка, Пакомак, Конто-профит; институционално покровителство на Фондот за иновации и технолошки развој; поддршка од најголемите универзитети во земјата, младинските и студентските организации, останатите јавни институции и бизнис секторот. Ние веруваме дека претприемништвото е идеален начин младите и студентите да ги покажат своите потенцијали и да ги изградат своите идни кариери. Патот во креирањето на социјално претпријатие им помага на младите и студентите полесно да ги реализираат своите аспирации за подобро општество

и да ја покажат својата креативност. Овој процес ги поттикнува младите да заземат улога на активен граѓанин, полесно да се поврзат со својата локална реалност и да изнајдат соодветни решенија за сите општествени промени. Приклучувајќи се кон ова патување, младите и студентите се здобиваат со искуства коишто можат да им го променат животот, преку користење на различни алатки, концепти, практики, тимска работа и, најважно од се, стекнување вештини за создавање позитивен импакт.

A beautiful spring week in education

Erdem Öngün

Erasmus+ is the EU's programme to support education, training, youth, and sport in Europe. It provides opportunities for over millions of Europeans to study, train, gain experience, and volunteer abroad. With me, it all started with a positive reply from Professor Dimitar Nikolovski about signing a bilateral agreement between my school, Keşan Yusuf Çapraz School of Applied Sciences of Trakya University, Edirne, Turkey and "St. Kliment Ohridski" University, Macedonia. Before that, I had a very short visit to "St. Kliment Ohridski" University to present a paper in September 2016 at IBANESS conference series, which impressed me deeply. After that, I thought to myself that why not academics and students from both universities start a mobility program to improve both social and academic ties and now it is realised.

The main focus of that exchange was mainly based on objectives such as establishing bilateral cooperation and collaboration between two institutions, exchanging and sharing experiences on teaching methodologies and contacting lecturers that work in the similar area.

I arrived at the Faculty of Economics in Prilep on April 24, 2017, to exchange Erasmus teaching mobility until April 28, 2017. Thanks to Professor Dimitar's flawless organisation, I felt at home on the very first day. Professor Gjorgji Mancheski, the Dean, was also very kind helpful and hospitable throughout the program. With another warm welcome from Professors Snezena Salamovska and Snezena Obednikovska, I found the great opportunity to give lectures in their classes to a very interested and concentrated group of students. The lectures primarily focused on developing tools and strategies for innovative learning methodologies on Integrated Marketing Communication and Advertising on the global and national basis and sharing experience and knowledge, especially, in the light of the role of social and mass media and language of persuasion. While delivering lectures in the related subject, students interactively put a lot of effort to gain knowledge about the basics of marketing and advertising and awareness about the role of language styles and types of communication, culture, mass and social media in marketing and advertising relatively.

Apart from all these academic activities, outside, I found the opportunity to do some sight-seeing. I think Prilep is an adorable and beautiful town with all its historic and cultural features. I enjoyed walking the streets of Prilep, accompanied by scents of spring in Macedonia and tasting delicious food. To many others whose name I can't remember involved in this program with their great support and hospitality, I extend my gratitude. So, I think now it is your turn to visit us at the earliest opportunity.

Профил 13

Борка Соколки

Да се долови профилот на една личност преку 13 прашања претставува голем предизвик. Токму тоа е целта на рубриката Профил 13, во чии рамки во овој број на Еквилибриум го претставуваме профилот на нашиот професор Борка Соколки.

ЕКВИЛИБРИУМ #1: За да се опише во целост една личност, несомнено, потребни се многу зборови. Сепак, би сакале да знаеме со кои пет зборови би се опишале себеси најдобро?

проф. Борка Соколки

Професионалност, одговорност, искреност, реалност, личност која знае да почитува.

ЕКВИЛИБРИУМ #2: Инспирацијата е составен дел на успешната работа. Од каде Вие лично ја црпите животната енергија и инспирација?

проф. Борка Соколки

Универзитетската професија е благородна работа којашто бара и енергија, и инспирација. Инспирацијата доаѓа, а исто така и енергијата се црпи, од генерациите студенти коишто постојано, од генерација до генерација, имаат поинакви погледи и барања за нивно усовршување. Да се одговори на нивните потреби и желби не е едноставно, потребно е многу работа, многу откажувања од секојдневните сопствени потреби, а посветување на науката.

ЕКВИЛИБРИУМ #3: Како професор со долгогодишно искуство, кој предизвик сте го пропуштиле во Вашиот професионален развој? проф. Борка Соколки

Професионалниот развој, исто како и животот, е проткаен со многу предизвици на коишто мора да се одговори, но сигурно е дека нешто и ќе се пропушти. Тоа што сум го пропуштил не било од некое суштинско значење за мојот професионален развој.

ЕКВИЛИБРИУМ #4: Што е тоа нешто, што секогаш ве интригира, а никогаш не можете да си го објасните?

проф. Борка Соколки

Никогаш не сум можел, и сеуште не можам да си ги објаснам лицемерието и алчноста на луѓето. Со моите студенти секогаш расправаме за капиталот на знаење и физичкиот капитал што го поседуваме. Физичкиот капитал во текот на животот се создава и се губи од најразлични причини (незнаење да се води бизнисот, елементарни непогоди, кражба итн.). Само капиталот на знаење е оној што е наш, сопствен, никој не може да ни го одземе или да го изгубиме на кој било друг начин. Ова прашање можеме да го гледаме од повеќе аспекти: економски, социолошки или филозофски аспект, но секогаш е тешко да се објасни желбата за стекнување огромно материјално богатство.

ЕКВИЛИБРИУМ #5: Кое е Вашето животно мото?

проф. Борка Соколки

До успех во професијата и на личен план се доаѓа преку посветеност на работата.

ЕКВИЛИБРИУМ #6: Дали како битие, што егзистира сега во овој момент, сте се запрашале : тука сме, сега и никогаш повторно. Или имате некое свое објаснување?

проф. Борка Соколки

Прашањето делува збунувачки, но и помалку филозофски. Но сепак, и пред нас некој бил тука, ја создал институцијата, ние сме сега тука и сме се вградиле – сме ја надградиле институцијата, но генерациите по нас остануваат да го водат Факултетот напред, со позабрзан развој на институцијата. Ако би имало „повторно“, повторно би ја избрал оваа благородна професија.

ЕКВИЛИБРИУМ #7: Кои се особините што најмногу ги цените кај луѓето, генерално?

проф. Борка Соколки

Искреност, човечност, колегијалност, трудољубивост, почитување, посветеност и професионалност во работата.

ЕКВИЛИБРИУМ #8: Дали некому сте му го промениле животот?

проф. Борка Соколки

Да, верувам, и тоа во позитивна насока. Потврдата за тоа доаѓа после подолг временски период од веќе дипломирани студенти, пријатели, членови на поширокото и потесното семејство, при што чувството на задоволство е обострано.

ЕКВИЛИБРИУМ #9: Како ја објаснувате конечност на постоењето?

проф. Борка Соколки

Секое живо битие, како единка на овој свет има свој почеток и крај. Но, пошироко сфатено, постоењето нема конечност за што зборуваат генерациите низ вековите.

ЕКВИЛИБРИУМ #10: Дали имате некоја лична желба што би сакале да Ви се исполни?

проф. Борка Соколки

Пред се, добро здравје, побројно и среќно семејство. Да сториме се идните генерации, каде што припаѓаат и моите внуци, да живеат во попросперитетна држава.

ЕКВИЛИБРИУМ #11: Како правите катарза од негативните луѓе, настани....итн.?

проф. Борка Соколки

Настојувам да се дружам и бидам окружен со луѓе со позитивна енергија и се трудам да не се оптоварувам со негативци. Колку можеме да влијаеме врз негативните настани? Умешност е да се успее да не се пренесат во средината во којашто се наоѓам и се трудам да придонесам за нивно надминување.

ЕКВИЛИБРИУМ #12: Личност којашто била, или сеуште е гуру во Вашиот живот?

проф. Борка Соколки

Две личности, Јозеф Шумпетер и Петер Дракер.

ЕКВИЛИБРИУМ #13: Доколку би имале можност, би се вратиле во минатото или, пак би сирнале во иднината?

проф. Борка Соколки

Ниту би се вратил во минатото, ниту би сирнал во иднината. Зошто? Она што поминало назад не се враќа, но и не се заборава. Во минатото сум се изградил во се она што го имам денес, една комплетна личност која се реализира во различни сегменти од живеењето. Немам „кристална топка“ да сирнам во иднината, но ако ја знаеме иднината, нема ли тоа да

ни изгледа како минато, како пат што ќе го врвеме повторно? Во тоа е суштината во животот и во напредувањето. Повеќе ме следи мислата што треба да направиме и да оставиме во наследство, за подобар и попросперитетен живот на идните генерации.

Од архивата на факултетот - Поддршка на бизнисите

Илија Христоски

“We’re all creating an archive of our own lives, whether we’re aware of it or not”

Hasan M. Elahi (1972), интердисциплинарен медиумски уметник

Архивите, локации на коишто се чуваат илјадници документи, акти и списи од минатото, по обичај секогаш побудуваат непријатни чувства кај нивните посетители, бидејќи се, според некое непишано правило, досадни, полуосветлени, монотони, прашливи и, ретко кога, уредни простории. Но, за проникливиот ум, минутите или часовите поминати низ прашливите рафтови никогаш не се изгубено време! Архивите се вистински ризници на одамна заборавени записи за луѓе и настани, активности и одлуки, предизвици и судбини, длабоко скриени во временската матрица, податоци што полека, но сигурно, неповратно исчезнуваат од колективната меморија. Тие се извор на корисни и интересни информации, закопани во прашливите кутии, папки и регистратори, до коишто може да се дојде исклучиво низ процесот на „мануелно архивско податочно рударење“, во буквална смисла.

Неодамна, документите пронајдени во една папка од далечната 1989 година, испишани со механички машини за пишување врз тенка пелир хартија, открија исклучително интересни информации од минатото на нашиот факултет. Станува збор за цело едно досие што сведочи за богатата соработка на Факултетот со деловните субјекти не само од Прилеп, туку и од поширокото окружување. Меѓу другото, еве за што се сведочи содржината на тоа досие:

•Изработка на прединвестициона и инвестициона програма за изградба на погон за производство на влошки за пакување за РО печатница и книговезница „Благој Мучето“ –

Струмица (05.01.1989);

- Изработка на анекс инвестициона програма за проширување, реконструкција и модернизација на производните погони на металопреработувачката РО „Младост“ – Прилеп (27.01.1989);

- Изработка на стручна оценка и мислење за инвестиционата програма за реконструкција и модернизација на хотел „Липа“ – Прилеп (УТРО „Југославија“ – Прилеп) (27.02.1989);

- Изработка на проверка – стручна оценка за општествено-економската оправданост на инвестиционата програма за изградба на механичка работилница при ВРО „Прилеп“ – Прилеп (21.03.1989);

- Изработка на проект-студија под наслов „Проучување и утврдување на производствените трошоци кај ориенталните тутуни и нивниот сооднос со трошоците и производството на крупнолисните тутуни Вирџинија и Берлеј“ (15.03.1989);

- Изработка на проверка – стручна оценка и мислење за општествено-економската оправданост на инвестиционата програма за експлоатација и преработка на украсен камен оникс и травертин во атарот на ридско-планинската населба Бешиште - Мариово, за потребите на РО „Сирма“ – Прилеп (17.04.1989);

- Изработка на проверка – стручна оценка и мислење за општествено-економската оправданост на инвестиционата програма за изградба, проширување, реконструкција и модернизација на РО индустрија за стакло и кристал „Кристал-Зајечар“ – Зајечар, ООЗТ „Кристал“ – Пехчево (13.04.1989);

- Изработка на инвестициона програма и стручна оценка на инвестиционата програма за потребите на производно-услугната работна организација „Иднина“ – Струмица (18.04.1989);

- Реализирање на инвестициона програма за реконструкција, модернизација и воведување нов производ во фабриката на тела за осветлување „Пролетер“ – Прилеп РЕ „Орнамент“ – Крушево (25.04.1989);

- Изработка на елаборат за општествено-економската оправданост на интеграцијата меѓу конфекцијата за спорт и мода „Солидност“ – Прилеп и РО „Ридтекс“ – Прилеп (28.06.1989);

- Изработка на стручна оценка и давање мислење за општествено-економската оправданост на анекс инвестиционата програма за проширување, реконструкција и модернизација на МРО „Младост“ – Прилеп (16.06.1989);

- Изработка на проверка – мислење за општествено-економската оправданост на инвестиционата студија за освојување и активирање нови 150 ha обработливи површини и за набавка на земјоделска механизација за потребите на РО за промет на тутун и прехранбени производи „6 Ноември“ - Баландово (22.08.1989);

- Изработка на прединвестициона и инвестициона програма и проверка – мислење за општествено-економската оправданост на инвестиционата програма за изградба на сервис за поправка на земјоделска механизација, теретни и патнички возила и станица за технички преглед за потребите на РО за транспорт, шпедиција и трговија „Авто - Крушево“ - Крушево (05.09.1989);

- Изработка на елаборат за аналитичка проценка и вреднување на сложеноста на работите и работните задачи во потребите на РО кожно-галантериска конфекција „Хераклеа“ – Битола (19.09.1989);

- Изработка на проверка-мислење за општествено-економската оправданост на анекс инвестиционата програма за изградба на механичка работилница за поправка и одржување на хидромелиоративниот систем на општина Прилеп (РО „Стерна“ – Прилеп) (24.10.1989);

- Изработка на проверка-мислење за општествено-економската оправданост на инвестиционата програма за изградба на погон за мануелна и машинска преработка на мариовска волна во регионот Брест – Мариово, за потребите на ЗИК „Прилеп“ ООЗТ „Сточарство“ – с. Витолиште, Прилеп (14.11.1989);

- Изработка на елаборат за аналитичка проценка и вреднување на работите и работните задачи во РО за свилени платна „Илинден“ – Битола (04.11.1989);

- Изработка на стручна оценка и мислење за општествено-економската оправданост на

инвестиционата програма за реконструкција, модернизација и проширување на ферм-коморите при СОЗТ „Југотутун“ – Скопје РО „Моша Пијаде“ – Неготино (22.11.1989);

- Изработка на инвестициона програма за реконструкција и модернизација на фабриката за расветни тела „Пролетер“ – Прилеп (19.12.1989);

- Книговодствени услуги за општественото претпријатие „Агромариово“ – с. Витолиште, Прилеп (29.12.1989);

- Изработка на проект под наслов „Услови и фактори кои влијаат на извозните можности на тутунската индустрија на СРМ“, за потребите на „Македонија табак“ – Скопје (08.12.1989).

Наведените документи се доказ дека пред 28 години, Факултетот, тогаш сеуште функционирајќи во системот на СР Македонија и Југословенската заедница, претставувал исклучително значајна институција којашто изработувала елаборати, мислења и стручни оценки, инвестициски програми, проекти, па дури и давала книговодствени услуги за потребите на сите заинтересирани стопански субјекти од градот, поширокиот регион и Републиката. Она што особено импонира е интензитетот, односно релативно големиот број активности на Факултетот отпочнати во само една календарска година. Сите тие се насочени кон давањето високо-специјализирани интелектуални услуги во функција на поддршка на бизнисите, што е, несомнено, показател за високиот степен на компетенции на академскиот кадар, но и на степенот на неговата инволвираност во извршувањето дополнителни апликативни активности, различни од наставно-научната дејност. Анализата на архивската документација покажа дека во улога на носители на овие активности се јавуваат или индивидуални професори – истражувачи, или работни тимови составени од неколку професори, коишто настапувале во име на Институтот за економски истражувања при Економскиот факултет во Прилеп. Притоа, независно од тоа за каков вид интелектуални услуги се работи, 40% од вкупниот приход од секоја активност се издвојувала за Факултетот, додека останатите 60% се распределувале, како надоместок, меѓу професорите коишто биле

непосредно инволвирани во реализацијата на активноста, според нивниот учинок.

Но, предочените нумерички показатели се доказ и на фактот што осумдесеттите години на минатиот век претставуваа своевиден „златен период“ во историјата на македонската економија, време на исклучително брз подем и успешно работење на голем број претпријатија на целата територија на РМ. Тогашните фирми беа, главно, во одлична финансиска кондиција; тие беа кадри и да платат, но и волни да побараат експертско мислење од научните институции во земјава за секој вид осовременување, било да се работи за проширување на постојните капацитети, или за отворање нови погони.

Договорените суми меѓу стопанските субјекти и Факултетот, со коишто се вреднувал интелектуалниот труд, се движат од неколку илјади евра до повеќе десетици илјади евра, пресметано според тогаш важечкиот валутен курс на југословенскиот динар. За жал, 1989 година беше една од последните години во периодот после Втората светска војна, што остана запамтена по благосостојбата, и на фирмите, и на вработените. Токму во текот на оваа година инфлацијата почна да бележи огромен пораст, што беше предвесник на многу драматични настани коишто го одбележаа крајот на дваесеттиот век: паѓањето на Берлинскиот ѕид, распадот на СССР и Варшавскиот пакт, по коишто следеше и распадот на СФРЈ. Денес, цели 26 години после осамостојувањето на Р. Македонија во 1991, државата сеуште не може економски да застане на цврсти нозе, поради бројните внатрешни и надворешни фактори, но пред се, заради нерешените проблеми што со години се таложат, како што се: релативно слабиот економски раст, огромната стапка на невработеност, неликвидноста на фирмите, буџетскиот дефицит, преголемата задолженост на државата, нискиот животен стандард на граѓаните, нерешениот политички спор со Грција, незадоволството и фрустрираноста од непримањето во НАТО и ЕУ, се поголемиот замав на корупцијата и криминалот, невладеењето на правото, внатрешната политичка нестабилност, клиентелизмот, партизираноста и прекубројноста на неефикасната државна

ДО

ОСТ - ФАБРИКА НА ТЕЛА ЗА РАСВЕЉУВАЊЕ
"П Р О Л Е Т Е Р"

П Р И Л О Г

Врска: наш број 11-1196/1 од 09.12.1989 г.

Приложено Ви доставуваме 4 (четири) примероци Извадоци од Инвестиционата програма за реконструкција и модернизација на фарбарата - зголемени инвестициони вредности.

2.-

Економскиот факултет во Прилеп ќе ги отчука на машина во четири примероци и најдоцна во рок од 90 дена сметано од денот на потпишување на договорот ќе ги предаде до Работната организација "Хераклеа" - Битола.

3. Оценките предлозите и согестите Економскиот факултет - Прилеп Дополнување на Идејната инвестициона програма за изградба на погон за мануелна и машинска преработка на мариовска волна со капацитет од 70 тони годишно, а по новата методологија за изработка на инвестиционите програми.

Изработка на Стручна оценка - мислење за општествено-економската оправданост на Идејната инвестициона програма за изградба на погон за мануелна и машинска преработка на мариовска волна со капацитет од 70 тони годишно.

Настапување во име и за сметка на инвеститорот пред Стопанската комора на СРМ и други институции и издавање образложение во врска со предметот на овој договор. Приложено Ви доставуваме дог

ДО

ВОДОСТОПАНСКА
"С Т Е Р Н А"

администрација, лошите законски решенија во образовниот систем, а особено во високото образование, ниското ниво на инвестиции...

Во ваков нездрав амбиент што опстојува со години наназад, најголемиот број фирми се борат за гол опстанок, а нивната соработка со научните институции, универзитети и факултети, заради експертиза, трансфер на know how знаење, или реализација на апликативни проекти е, за жал, сведена на нула. Наместо да се потпрат врз домашните научни сознанија, истражувања и методи, денес фирмите, главно, прибегнуваат кон „инстант“ деловни решенија, преземени во целост од други фирми, па дури и од други национални економии, според принципот „копирај/лепи“ (copy/paste), или, пак, донесуваат деловни одлуки паушално, врз нечии туѓи искуства, без да ги земат предвид специфичностите на бизнис окружувањето во коешто дејствуваат.

Ова е сосема спротивно на тековните состојби во западноевропските земји, кадешто со години наназад се негува и прокламира отворено партнерство и интензивна соработка меѓу научните институти, универзитетите и факултетите, од една, и бизнис заедницата, од друга страна. Факултетите активно учествуваат во реализацијата на бројни проекти финансирани од деловните субјекти, давајќи го својот научен придонес и вградувајќи ја сопствената експертиза во нивниот деловен успех, на обострано задоволство. Имено, компаниите на овој начин имаат директен пристап до најновите научни достигнувања и иновативните методологии и техники што се развиваат и изучуваат на факултетите, а од друга страна, тие самите нудат реално бизнис окружување како своевиден полигон за имплементација на академските истражувања во пракса. За двете страни ова е win-win ситуација. Во секој случај, компаниите коишто немаат блиски односи со академската заедница и коишто не работат на заеднички проекти, очекувано напредуваат многу побавно. Ним им недостига правовремениот пристап до најновите научно-истражувачки резултати и методологии, и затоа им е потребно многу подолго време да ги применат во пракса. Исто

така, компаниите коишто не реализираат соработка со факултетите, нивните студенти и младите истражувачи, брзо стануваат помалку атрактивни во поглед на идните вработувања, бидејќи се соочуваат не само со тешкотии да регрутираат апсолвенти, туку и да ги обврзат да работат за нив, особено на подолг период.

Имајќи ги предвид овие согледувања, единствено што ни преостанува е проактивно да дејствуваме и да се надеваме („надежта секогаш последна умира!“) дека состојбите во нашето општество и нашата економија конечно ќе се стабилизираат и ќе се придвижат напред, што ќе резултира со отпочнување нов циклус на интензивно поврзување и соработка на бизнисите со академската заедница, заради взаемните интереси и придобивки. Исто како пред 28 години...

Влијателни економисти - Леонид Хурвиц

Љупче Маркушеки

„Јас сум само производ на мојата историја; од искуство знам како се менуваат околностите кога луѓето не се придржуваат кон правилата на играта.“

Леонид Хурвиц

Леонид Хурвиц е полско-американски економист и математичар, пионер во примената на теоријата на игри во економијата, почесен професор по економија

на Универзитетот во Минесота, како и добитник на Нобеловата награда за економија во 2007 година. Тој е роден на 21 август 1917 во Москва, Русија, шест недели пред Октомвриската револуција, во семејство на полски Евреи. Набргу по раѓањето, Леонид со семејството се враќа во Варшава, Полска. Хурвиц дипломира на Варшавскиот универзитет во 1938 по што се преселил во Лондон, а потоа во Швајцарија, па во Португалија, и конечно во 1940 емигрирал во САД. Во 1938 тој се стекнува со адвокатска диплома од Универзитетот во Варшава, по што дефинитивно се насочил кон својата идна професија на економист. Хурвиц извесно време студирал и на Лондонската школа за економија, заедно со Николас Калдор и Фридрих Хајек. Во 1939 се преселил во Женева, Швајцарија, каде што студирал на Институтот за меѓународни студии. Откако се преселил во САД, ги продолжил своите студии на Универзитетот Харвард и Универзитетот во Чикаго. И покрај долгогодишните студии, Хурвиц не се стекнал со диплома по економија, а во тој контекст во една прилика изјавил „Сè што знам за економијата го научив од слушање и учење.“ Во 1941 Хурвиц работел како асистент-истражувач на Пол Семјуелсон на Институтот за технологија во Масачусетс, и на Оскар Ланге на Универзитетот во Чикаго.

Во 1990 Хурвиц ја добил Државната награда за наука, што се доделува за исклучителен придонес од областите: хемија, биологија, физика, математика или од областа на општествените науки. Во октомври 2007, тој ја добил Нобеловата награда за економија, заедно со Ерик Маскин од Институтот за напредни студии и Роџер Маерсон од Универзитетот во Чикаго „за тоа што ги поставиле темелите на теоријата за дизајнирање на економските механизми“.

Теоријата на долгорочни и краткорочни ефекти на економската политика почнал да ја развива Хурвиц, а понатаму ја развивале и применувале Маскин и Маерсон. Нивната работа, во согласност со објавата на Кралската шведска академија на науките, значително влијаеле врз истражувањата во економијата и политиката, што довело до разбирање за тоа зошто некои стратегии се успешни на пазарот, додека други не се. Додека некои претходни теории давале објаснување за однесувањето на пазарот во речиси идеални услови, во теоријата на трите добитници на Нобеловата награда предвид се земаат ограничувањата коишто ги наметнува реалниот живот. Конкуренијата не е во целост бесплатна, потрошувачите не се совршени и целосно информирани, а договорите помеѓу поединци или интересни групи се одвива под покровителство на институциите.

Кои се оптималните механизми што водат до посакваната цел, како што се социјалната помош

или приватниот профит? Дали треба државата да влијае врз пазарните регулативи, и ако е така, до кој степен? До кој степен индивидуалните преференции и очекувања влијаат врз договорите на пазарот и размената на стока? На овие прашања одговор дале нобеловците Хурвиц, Маскин и Маерсон. Нивната работа им помогнала на економистите да идентификуваат ефикасни механизми за размена и регулаторни шеми. Денес овие механизми имаат централна улога во многу гранки на економијата, како и во одредени делови на политичките науки.

Хурвиц бил почесен професор на Универзитетот во Минесота. Во својата кариера ја проучувал и јавната економија, нејзините механизми и институции, како и математичката економија. Професор Хурвиц се занимавал со истражување, споредба и анализа на економската организација и имплементација на теоријата на игри. Тој истакнува дека постојат два вида игри во економијата. Едниот вид е игра каде што луѓето користат само правни потези, а другиот вид е вистинската игра, игра којашто наликува на вистинскиот живот, каде што стратегиите и потезите што луѓето ги прават се засноваат на нелегални добивки.

Теоријата на стратегиските игри, чиешто принципи датираат од пред четириесетина години, а коишто потекнуваат од Нојман и Моргенштерн, ги анализираат состојбите на конфликтите. Притоа, многу важни се начините на мислење според коишто настанала теоријата на игри. И покрај сè, до денес сеуште не можат да се наведат некои поважни примени на овие методи во работењето на компаниите или субјектите од јавниот сектор. На оваа теорија се надоврзува теоријата на одлучување, во којашто донесувањето одлуки е целосно или делумно во неизвесен контекст.

Теоријата на игри може да се сфати како математичка теорија на процесот на донесување одлуки меѓу противници коишто се во дуел или се вклучени во конкурентски услови. Конкурентските околности не мора секогаш да одразуваат целосно спротивни интереси. Оваа теорија може да се применува и кога има два или повеќе противници коишто можат на некој начин да влијаат врз исходот од настаните. Секој противник, за извесни резултати од настанот, ќе има определени предности во однос на другите противници. Ниту еден од противниците не може во целост да влијае врз ефектите на настанот. Во играта секој играч располага со една целосна информација, којашто ја стекнува со познавањето на сопствената ситуација и прави определени претпоставки врз основа на информациите за противникот. Како што играта тече натаму, така се добиваат нови информации

врз основа на коишто се донесуваат рационални одлуки. Притоа, се настојува, со помали или фиксни вложувања, да се добие што повеќе, т.е. максимум. Хурвиц не можел да присуствува на церемонијата на доделување на Нобеловата награда поради влошената здравствена состојба. На 24 јуни 2008 Хурвиц починал, на 91 годишна возраст.

Повеќе од шест децении Хурвиц давал огромен научен придонес во повеќе области, за што сведочат неговите објавени научни и стручни трудови, од коишто, како најзначајни, можат да се истакнат: „The theory of economic behavior“ (1945), „Theory of firm and investment“ (1946), „Some problems arising in estimated economic relations“ (1947), „Optimality and informational efficiency in resource allocation process“ (1960), „On the concept and possibility of informational decentralization“ (1969), „Decision making under ignorance“ (1972), „The decision of mechanisms for resource allocation“ (1973), „What is the Coase Theorem?“ (1995), и „Designing economic mechanisms“ (2008).

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска

На 25 април, 2017 Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола го одбележа Денот на своето основање. Во достоинствена атмосфера, за чествувањето на овој ден поздравна реч одржа ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски. Тој нагласи дека фокусираноста кон компактен, ефикасен и отчетен Универзитет ќе се постигне со градење, одржување и возобновување на линковите со стопанството и институциите преку обучен кадар што ќе кореспондира на современите трендови.

По повод оваа пригода беше промовирана Фондацијата „Тома Фила“, формирана од страна на почесниот доктор на науки на нашиот Универзитет, Тома Фила, кој е еден од најреспектираните адвокати на овие простори. При промовирањето, генералниот секретар на УКЛО, м-р Офелија Христовска, истакна дека Фондацијата е во знак на сеќавање на таткото на господинот Тома Фила, адвокатот Филота Фила, со цел стипендирање и поддржување на талентирани студенти на втор циклус студии.

Во рамки на пригодната свеченост беа доделени наградите за најдобрите оратори: Моника Нелческа од Педагошкиот факултет (прво место), Лина Димоска од Економскиот факултет (второ место) и Симона Видановска, од Правниот факултет (трето место). Вториот по ред натпревар УКЛО Тривиум беше

организиран од соодветна Комисија, во состав: проф. д-р Оливера Костоска, доц. д-р Моника Ангелоска-Дичовска, доц. д-р Билјана Граматковски и доц. д-р Мирјана Ристовска. На натпреварот по ораторство УКЛО Тривиум 2017, што се одржа на Педагошкиот факултет, учествуваа 18 говорници од Правниот факултет, Факултетот за безбедност, Педагошкиот факултет, Економскиот факултет и Високата медицинска школа. Темата на натпреварот беше: „Јас сум студент. Имам право на избор за Европската Унија!“

Чествувањето по повод Денот на основањето на УКЛО се заокружи со промоција на нови доктори на науки, настан што се одржа на 26 април, како и хепенинг во рамките на Отворениот ден на УКЛО, што се одржа на 12 мај на плоштадот Магнолија во Битола. Во таа прилика, единиците на УКЛО на посебни штандови ги претставија студиските програми во трите циклуси на образование, со цел матурантите од средните училишта и сите заинтересирани посетители да добијат што поконкретни информации за упис на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, како и за можностите за добивање награди, стипендии, мобилности и сл. Отворениот ден на УКЛО беше збогатен со пригодна програма, а специјално за настанот, популарната група Brass Brothers изведе одлична музичка програма.

Спире Лазароски меѓу најинспиративните асистенти во Р. Македонија

На он-лајн анкетата спроведена од академскиот портал Fakulteti.mk за тоа кои се најинспиративните асистенти на државните универзитети во Република Македонија, регистрирани се повеќе од илјада одговори и околу триста предлози. Меѓу нив, почесно место на нашиот универзитет им е доделено на двајца

најистакнати асистенти од две единици на УКЛО. Тоа се асистентите, Спире Лазароски, од Економскиот факултет - Прилеп и Денис Арсовски, од Високата медицинска школа - Битола. Асистентот Спире Лазароски од Економскиот факултет - Прилеп е еден од омилените асистенти на овој факултет и во оваа прилика споделуваме дел од коментарите од порталот Fakulteti.mk.

„Секогаш е тука за студентите и секогаш ги поттикнува да размислуваат, да водат дебати, да излегуваат на таблата и сами да цртаат графикони. Има огромно познавање од многу области, но и знае истите да ги пренесе на толку едноставен начин, при што секогаш ни поставува прашања од типот: Ако е така, зошто е така, ако не, зошто не? Благодарна сум што имаме асистент како него, бидејќи на неговите предавања се чувствуваме како вашиот глас да е навистина важен“.

„Пристапот на предавање и знаењето што го има. За разлика од други долгогодишни професори, тој знаењето ни го доловува преку практични примери и пристап во комуникацијата со која едноставно не можеш а да не да го следиш. Постојано е интересно, забавно и не е досадно кога тој предава. Тој е единствениот на кој ми доаѓа да му ракоплескам на секое негово предавање“.

Искуства од Еразмус+ мобилноста

Евгенија Божиновска

Економскиот факултет - Прилеп им нуди големи можности за мобилност на студентите преку програмата Еразмус+. Како и голем број мои колеги, кои, благодарение на амбициозноста и

авантуристичкиот дух се приклучија на оваа програма, така и јас станав дел од огромното семејство на Еразмус+. Во овој контекст ги изнесувам моите лични искуства од реализираната мобилност на Економскиот факултет при Универзитетот во Сплит, Хрватска, во зимскиот семестар од учебната 2016/17 година.

Разговарајќи со голем број пријатели и студенти на други факултети, кои ми ги пренесоа нивните искуства, во мене ја разбудија желбата да стекнам ново искуство во животот што ќе ми отвори нови хоризонти. Благодарение на професорот Димитар Николоски, кој е координатор за програмата Еразмус+, добив информација дека нашиот факултет може да испрати студенти во повеќе факултети низ Европа, меѓу кои се наоѓаше и Економскиот факултет во Сплит, Хрватска.

Веднаш потоа започнав со средување на документацијата што ми беше потребна да аплицирам за мобилноста. Помалку бев скептична дали ќе успеам во тоа, постоеше и страв од тоа дека ќе бидам далеку од дома, но сепак желбата за ново искуство беше поголема од се. Се одлучив за зимскиот семестар во третата година од моето студирање, и покрај тоа што Сплит е многу убав во лето. Кога пристигнав, за мене се беше ново: нов град, нови луѓе, а воедно и хрватскиот јазик со којшто претходно никогаш се немав сретнато. Меѓутоа, стравот во мене исчезна кога првпат се појавив во Факултетот. Од страна на Универзитетот беше подготвена голема прослава за сите студенти кои беа на размена во таа студиска година. Во таа прилика се запознавме со факултетските капацитети, начинот на којшто ќе се одржува наставата, јавниот превоз, исхраната, како и за т.н. Еразмус студентска мрежа (ESN - Erasmus Student Network), којашто дава голема поддршка на сите студенти кои реализираат размена. Наредниот ден започнаа предавањата. Јас избрав моите предавања да ги слушам на хрватски јазик, со цел да имам поголема комуникација со тамошните студенти. Слободното време го користев за прошетка низ градот, запознавање на културните и историските знаменитости коишто ги има во голем број, а секако, најдраго ми беше кога ќе ги посетев плажите на Јадранското море. Иако беше крајот на септември, Сплит сеуште изобилуваше со туристи кои ги користеа убавините на градот и, секако, можам да кажам дека уживаа во најубавото зајдисонце. Посебен впечаток ми остави стариот дел на градот, Диоклецијановата палата, со многубројните тесни, бели улички, кадешто секоја наредна приликува на претходната. Во средината на Палатата се наоѓа највисоката градба во Сплит, познатото своно посветено на Св. Дује, коешто со своите 75 метри доминира во пејзажот, овозможувајќи панорамски поглед кон морето и градот.

Деновите минуваа, предавањата си течеа,

започна и колоквиумската недела. Слично како и кај нас, колоквиумите се полагаат писмено, но има и предмети коишто се полагаат усно. Иако рокот беше краток, хрватскиот јазик го совладав брзо, така што воопшто не ми претставуваше пречка да полагам на хрватски јазик. Со гордост можам да кажам дека испитите ги положив со десетка.

И покрај тоа што голем дел од времето ми поминуваше во предавања, учење и изработка на семинарски трудови, имаше доволно време за дружење и забава со другите Еразмус студенти. Еразмус студентската мрежа, сакајќи да ги зближи студентите, организираше т.н. „тематски“ забави, паб квизови, а беше организиран и конкурс за најдобра фотографија од нашиот престој во Сплит. Со задоволство учествував на сите забави и настани, а воедно и на самиот конкурс, на којшто ја освоив втората награда за најдобра фотографија.

Иако на почетокот бев малку исплашена, сега со задоволство можам да кажам дека оваа мобилност ми овозможи да го проширам моето знаење од економските дисциплини, да го совладам хрватскиот јазик, како и да стекнам голем број нови пријатели. Затоа, на сите мои колеги кои имаат желба да се пријават на Еразмус+, со задоволство можам да им ја препорачам оваа програма, бидејќи овозможува едно ново и позитивно искуство во животот.

Натпревар во ораторство УКЛО Тривиум 2017

Лина Димоска

На 27 април оваа година на Педагошкиот факултет во Битола вторпат се одржа натпреварот во ораторство УКЛО Тривиум. На натпреварот настапија 18 говорници од повеќе факултети на нашиот универзитет, а говореа на тема „Јас сум студент. Имам право на избор за Европската Унија!“.

Студентите имаа можност да ги покажат своите ораторски вештини пред Ректорот на нашиот универзитет, проректорите и професорите, но исто така и пред своите колеги. На натпреварот првото место го освои Моника Нелческа од Педагошкиот факултет, второто место го освоив јас, Лина Димоска, а третото место го освои Симона Видановска од Правниот факултет. Според мене, добро е тоа што УКЛО Тривиум прераснува во една прекрасна традиција на нашиот факултет, кадешто студентите имаат можност да говорат на теми што се од нивно значење и интерес, но и да го покажат својот талент за јавен настап и да го изразат своето мислење во врска со дадената тема пред академската фела.

Говорот со којшто настапив имаше сатиричен осврт кон тогашната политичка состојба во Република Македонија. Исто така, говорот беше доста радикален, строг и наметлив. Она што најмногу ми се допадна во врска со мојот говор беа реакциите на публиката, одобрувањето на говорот од страна на присутните и речиси целосното согласување со изнесените ставови. Говорот содржеше доста критицизам кон скоро сите сфери на општествениот живот, бидејќи она на што би требало да се потпира демократското општество се, секако, критиките.

Се надевам дека и наредната година ќе сведочиме на настани како што е УКЛО Тривиум, и тоа не само на ниво на нашиот универзитет, туку и во рамките на одделните факултети. Верувам дека во иднина ќе има повеќе дебати на коишто студентите ќе имаат можност да го развијат критичкото мислење, ќе се стекнат со вештини за дебатирање, односно ќе почнат да се служат со факти во функција на поткрепа на сопственото размислување.

Новости од АИЕСЕК

Лина Смуткоска

Во изминатиов период АИЕСЕК Прилеп имаше голем број активности. Така, беше избран нов извршен одбор за 2017/18 година, во чијшто состав влегоја: Кристина Петреска - потпретседател и одговорна за човечки ресурси; Виктор Николовски - потпретседател и одговорен за маркетинг; и Сабрина Ноел - потпретседател и одговорна за размени. Освен тоа, АИЕСЕК Прилеп работеше на локални проекти и со свои претставници учествуваше на две конференции (интернационална и национална).

Leadership Inspirational Seminar (LIS) беше проектот којшто се реализира на 19 и 20 мај.

Темата на овогодинашниот LIS беше социјалното претприемништво. Во проектот учество зедаа млади лица од 18 до 29 години, кои сакаа да научат повеќе за социјалното претприемништво, каков е неговиот импакт, на кој начин можат да се вклучат и да станат социјални претприемачи, и како може да се креира двоен бенефит, за општеството и за самите нив.

Предавачите на овој семинар беа истакнати стручњаци од областа на социјалното претприемништво: проф. д-р Елизабета Тошева од Правниот факултет - Битола, Наташа Чавдаровска од „Форум16“ - Битола, Жарко Гиновски, сопственик на првото социјално претпријатие во Прилеп „Aid for Handicapped and Poor“, Ангела Реловска и Михаил Темелкоски Дворчанец, кои се алумни на АИЕСЕК Прилеп. Во оваа прилика треба да се нагласи дека проектот беше реализиран со поддршка на Мировниот Корпус и USAID.

Освен тоа, претседателот на АИЕСЕК Прилеп, Лина Смуткоска, беше присутна на најголемата конференција на АИЕСЕК во Европа, EuroXpro, којашто оваа година се одржа во Сараево, Босна и Херцеговина, од 5 до 10 април. На конференцијата беа присутни околу 300 делегати од 43 различни земји ширум светот. Тоа беше одлична можност за АИЕСЕК Прилеп и АИЕСЕК Македонија да се стекнат со нови знаења и да се слушнат добрите практики од другите земји. Исто така, АИЕСЕК Прилеп со целокупното членство присуствуваше на MILDS' националната АИЕСЕК конференција, што се одржа на Попова Шапка, од 20 до 24 април оваа година.

Во периодот што претстои, АИЕСЕК Прилеп ќе биде насочен кон реализација на летните проекти, во странство. Сите оние студенти кои сакаат да добијат повеќе информации можат да ја посетат нашата веб страница <http://aiesec.org.mk/>.

Новости од Студентскиот парламент

Андреј Габроски

Апсолвентите од генерацијата студенти запишани во 2013, на 17 мај оваа година ја прославија својата завршна апсолвентска забава. На забавата, којашто се одржа во свечената сала на хотелот „Кристал Палас“ во Прилеп, присуствуваа околу 150 апсолвенти кои успешно ги привршиле своите четиригодишни студии, придружувани од повеќе професори кои ги почестија со своето присуство. Убавото расположение на студентите за време на забавата беше повеќе од очигледно, за што придонесе добрата музика и топлата атмосфера. И оваа година во улога на организатор на апсолвентската забава беше Студентскиот парламент при Економскиот факултет – Прилеп, којшто има долгогодишна традиција во одбележувањето на крајот од студирањето. Во овој контекст, сите апсолвенти имаат единствена цел: кој порано, кој подоцна да стигне до моментот кога ќе го одбрани својот дипломски труд, па затоа искрено им посакуваме што поскоро дипломирање и натамошно градење на успешна кариера во областа за која се определиле.

На ова место, вредно е да се напомене дека еден дел од апсолвентите на нашиот Факултет во текот на април оваа година имаа можност да учествуваат и на апсолвентската екскурзија. Според нивните искуства, тоа е патување за коешто не се потребни слики и видеа, тоа не е авантура којашто може да се опише со зборови, туку треба, едноставно, да се доживее. Апсолвентската екскурзија оваа година траеше 20 дена, и се состоеше од посета на 15 европски градови и бројни други препознатливи туристички места во Европа. Патувањето беше исполнето со многу забава, радост, дружење и стекнување долгорочни пријателства. Од поголемиот број дестинации коишто беа посетени во текот на оваа незаборавна екскурзија ќе ги споменеме следниве: Виена, Братислава, Прага, Берлин, Амстердам, Париз, Кан, Ница, и Монте Карло. Посебен печат на патувањето остави четиридневниот престој во „жешката“ Шпанија, препознатлива со забавите на плажа и безбројните туристички дестинации, меѓу коишто и дводневното крстарење на крузер со целодневни забави под отворено небо. На крај, смиреноста на италијанскиот стил, со својата престижна мода, придонесе за враќање во реалноста и одбележување на крајот на ова „невозможно“ патување за коешто уште долго ќе се раскажува. Но сепак, студентскиот живот брзо поминува,

тоа е период исполнет со многу среќни и убави моменти, а понекогаш и демотивирачки ситуации коишто, всушност, се само поттик за подигнување на критериумите за успех. Само преку поставување повисоки цели и „загризување“ нови предизвици ќе се издигнеме уште повеќе во стекнувањето нови знаења и натамошното кариено надградување. Воедно, од името на сите студенти, им се благодаруваче на наставниците и соработниците од Економскиот факултет – Прилеп, кои во областа на своето делување се потрудија да ни ја претстават реалната слика, да не поддржат и услужат, да ни ги пренесат нивните знаења и вештини и, едноставно, да ни го покажат правилниот пат на движење за натамошен успех.

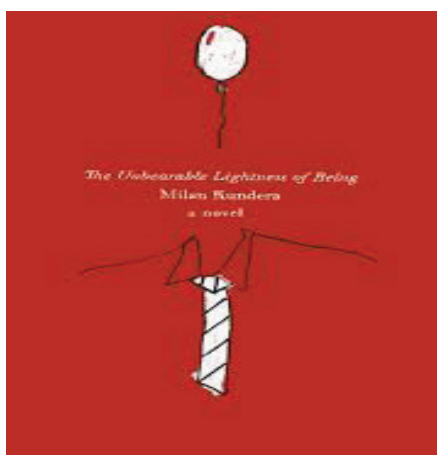
MUST..... READ, SEE, LISTEN

Виолета Глигоровски

Неподнослива леснотија на постоењето, роман од чешкиот автор Милан Кундера, објавен во 1984 година.

“But when the strong were too weak to hurt the weak, the weak had to be strong enough to leave.”

Милан Кундера, роден 1929 година во Чешка, е култно име на современата книжевност. Оваа книга го опишува животот на интелектуалците кои ќе се осмелат да му се спротивстават на режимот што го наметнува Советскиот сојуз. Отворајќи го прашањето за тежината на постоењето, Кундера на оваа книга и’ дава и филозофска димензија, наспроти сетилноста којашто е присутна низ страниците преку љубовта, болката, страста... Да не откриваме понатаму, прочитајте

“Umberto D” (1952), италијански неореалистичен играл филм, којшто претставува култен филм на режисерот Vittorio De Sica. Дејството се

одвива по завршувањето на војната во Рим, Италија. Во филмот е прикажана егзистенцијалистичката голгота на човекот, при што, борејќи се со сиромаштијата, колабира неговиот дигнитет. Единствениот пријател којшто останува до него е неговото куче Flag, чијашто љубов не му дозволува да посегне по сопствениот живот, во моментите кога дното е допрено. Дејството во филмот изобикува со длабока мачнина, што всушност ја симулира состојбата на поствоената Италија, односно егзистенцијалните проблеми со коишто се соочуваат луѓето. Да не откриваме понатаму, гледајте...

The Dø е француско-финско дуо, Dan Levy и Olivia Merilahti, инди поп група што е формирана во 2005 година во Париз, Франција. Shake Shook Shaken е албум што е излезен во 2014 година и содржи 12 песни, а препорачувам да го слушнете, бидејќи овој албум е рангиран на прво место од нивните фанови. Инди поп правецот е музичка субкултура и е дел од инди рокот и фолк рокот. Имаат богата дискографија и тоа: 3 албуми и 8 сингл песни. Вокалот на бендот има врвни гласовни способности, така што нивниот настап во живо е вистински перформанс. Must listen...

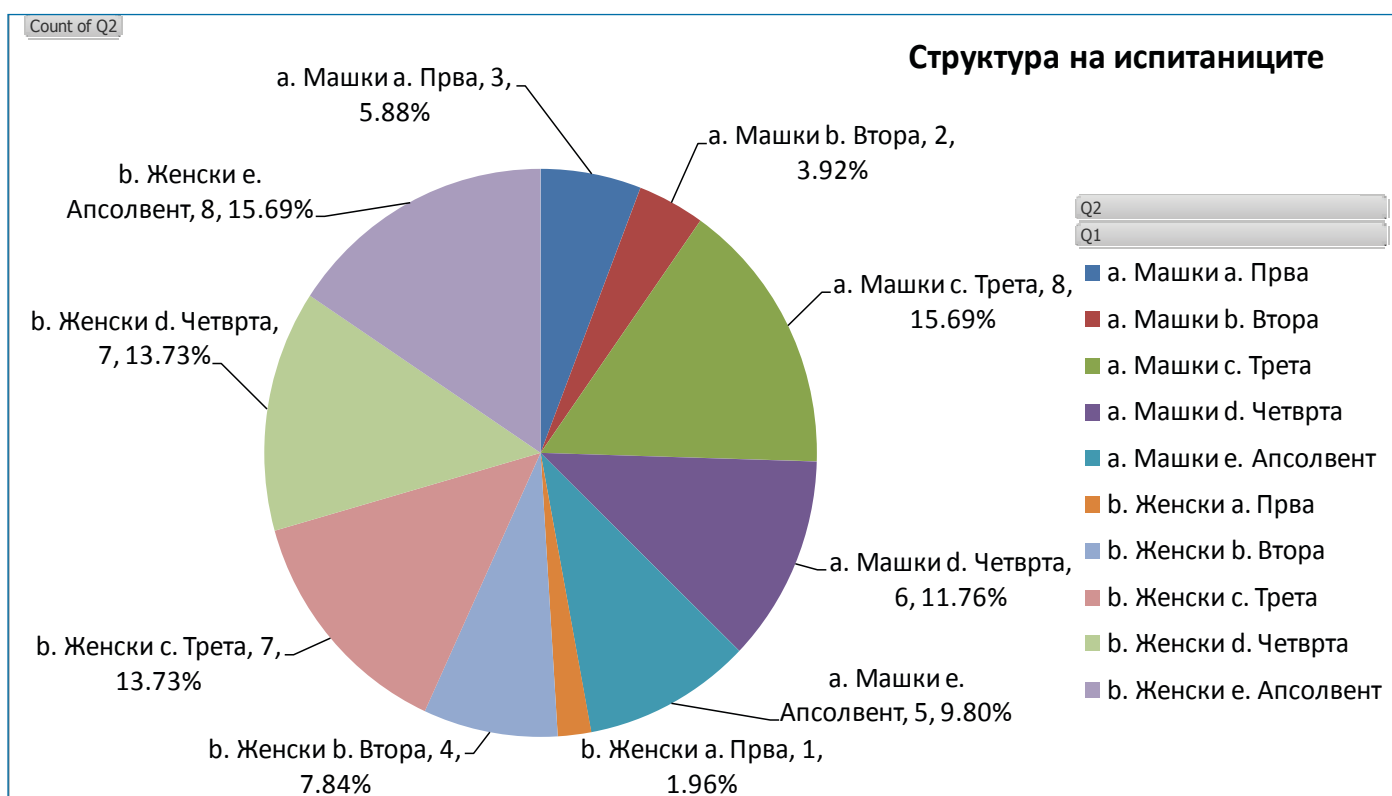
Резултати од студентската анкета на еквилибриум на тема: „Употреба на социјалните мрежи меѓу студентите од ЕФП“

Илија Христоски

Во претходниот број, редакцискиот одбор на Еквилибриум иницираше анкета на студентите на додипломските студии при Економскиот факултет

во Прилеп, преку Интернет страницата на Факултетот, на тема „УПОТРЕБА НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ МЕЃУ СТУДЕНТИТЕ ОД ЕФП“. Во овој број ви ги презентираме резултатите од ова анкета.

Во анкетањето доброволно учествуваа вкупно 51 студент, од коишто 24 машки и 27 женски. Анализата покажува дека порасположени за анкета биле студентите од погорните студиски години и апсолвентите, додека студентите од прва година скоро и не учествуваа во анкетањето, од засега непознати причини.

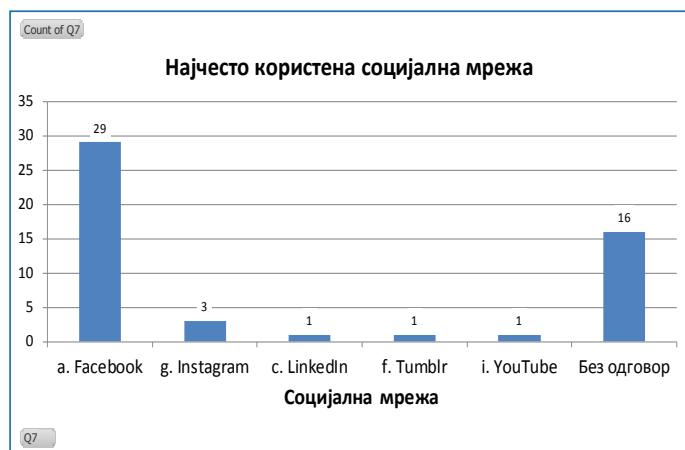
Сите испитаници (100,00%) се корисници на некоја социјална мрежа, факт што зборува за масовноста на користењето на овој глобален феномен меѓу нашите студенти.

Меѓу главните причини за отворање профил на некоја од социјалните мрежи, нашите студенти-испитаници го наведуваат „лесниот пристап и комуникацијата со „пријателите“, секогаш и секаде“ (66,67% од испитаниците што дале одговор). На второ место се наведува „Желбата да се биде во тек со новостите и тековните случувања во светот“ (47,22% од испитаниците што дале одговор). Третото место го делат „Социјалната интеракција – социјализирањето и запознавањето други луѓе“ и „Пребарувањето информации за производи/услуги, настани и сл.“ (44,44% од испитаниците што дале одговор).

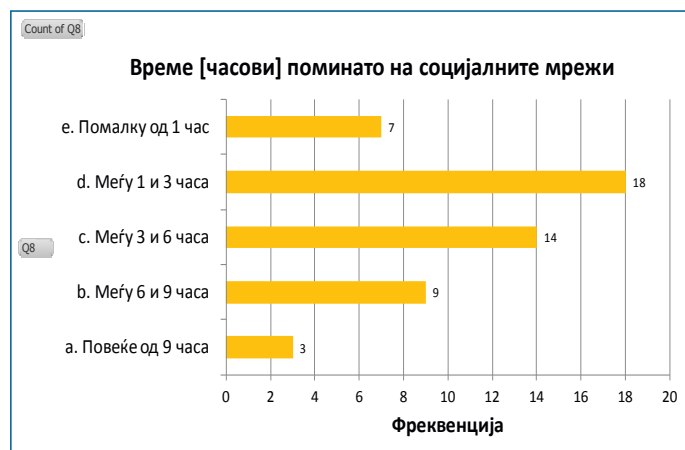
Интересно е дека дури две третини од испитаниците што дале одговор на ова прашање (66,67%) навеле три причини за отворање профил на некоја од социјалните мрежи, а 22,22% навеле повеќе од три причини.

Од социјалните мрежи, нашите студенти најмногу го фаворизираат, според очекувањата, Facebook (80,39%), пред Instagram (64,71%) и YouTube (43,14%). Интересни се фактите во поглед на бројот на отворени профили на социјалните мрежи по глава. Дури 31,37% од испитаниците имаат свој профил на само една социјална мрежа, но повеќе од половината (50,98%) имаат свој профил на две, три или четири социјални мрежи.

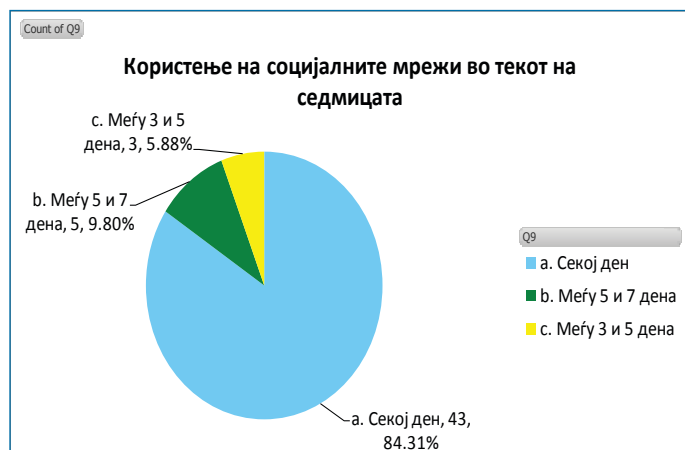
Најчесто користена социјална мрежа меѓу студентите на ЕФП е, погодувате, Facebook (82,86% од студентите што дале одговор).

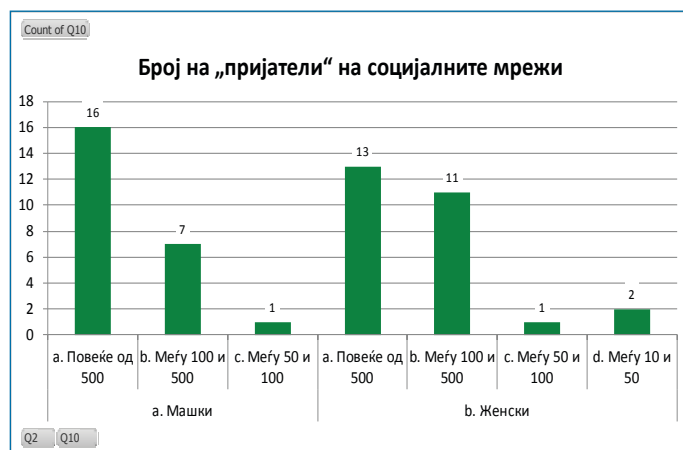
Повеќе од една третина од испитаниците (35,29%) поминуваат меѓу 1 и 3 часа дневно на некоја од социјалните мрежи, а дури 27,45% од студентите - меѓу 3 и 6 часа дневно. Особено е интересно тоа што постојат и такви студенти коишто 9+ часа „киснат“ на социјалните мрежи.

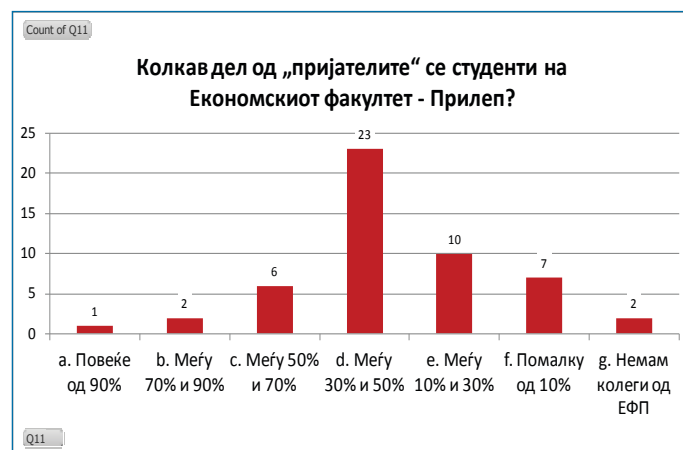
Што се однесува до користењето на социјалните мрежи на седмично ниво, анкетата покажа дека огромното мнозинство студенти (84,31%) се исклучително зависни од нив, па секој ден во текот на седмицата едноставно мора да им пристапат на своите профили.

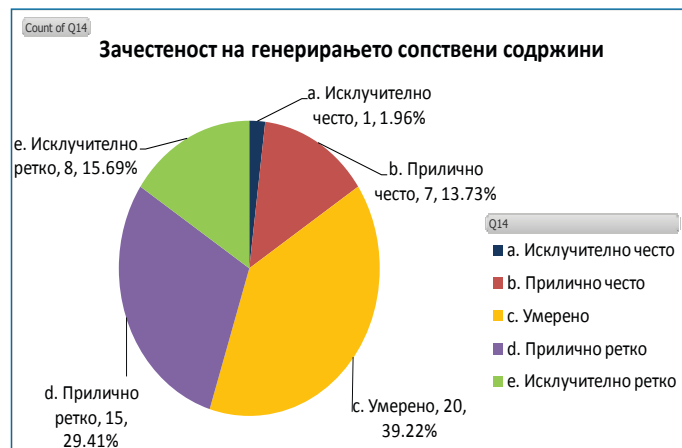
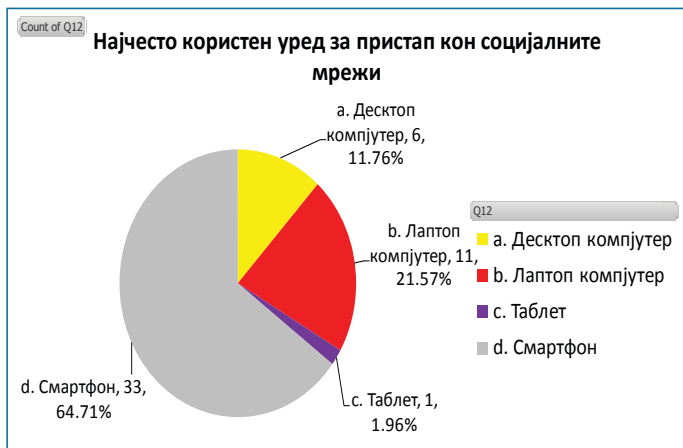
Што е со бројот на тн. „пријатели“? Повеќе од половината испитаници (56,86%), замислете, имаат 500+ „пријатели“, факт што, секако, зборува за огромната желба и потреба на студентите да комуницираат и бидат во тек со случувањата на еден исклучително широк круг личности.

На високи 45,10% од испитаниците „пријатели“ на социјалните мрежи им се нивните колеги од ЕФП, и тоа од 30% до 50% од вкупниот број „пријатели“. Но, забележани се и такви испитаници коишто воопшто немаат свои колеги меѓу „пријателите“ на социјалните мрежи.

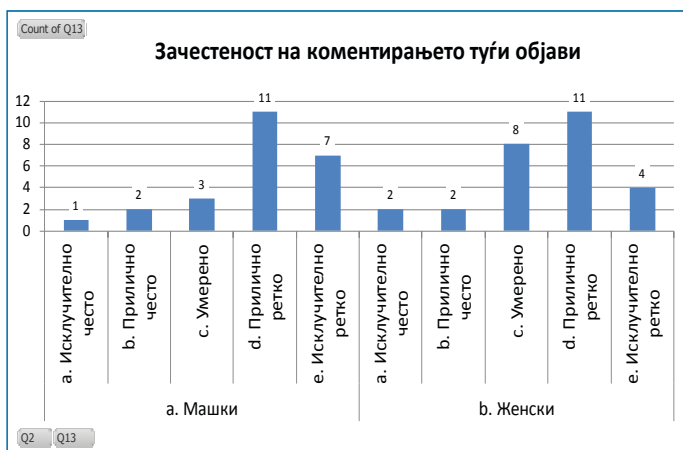

Според очекувањата, најчесто користен уред за пристап до социјалните мрежи е смартфонот (64,71%), пред лаптоп компјутерите (21,57%), што зборува за се поизразениот тренд на користење на мобилните уреди, за сметка на десктоп компјутерите (11,76%).

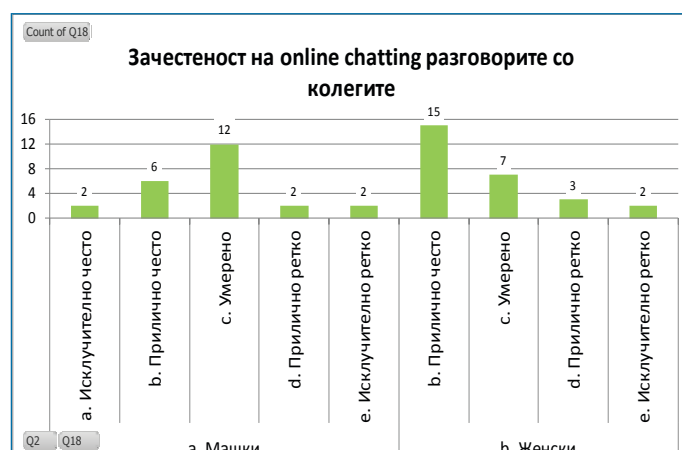
Кога, пак, станува збор за степенот на активност на студентите на ЕФП во поглед на коментирањето на активностите (фотографии, објави, ...) на останатите членови на социјалните мрежи, состојбата е ваква: Најголемиот дел од студентите (43,14%) прилично ретко даваат коментари, а 21,57% од нив тоа го прават исклучително ретко, што оди во прилог на тезата дека нашите студенти се доста пасивни и тоа од неколку можни причини: или не се критични, или се мрзеливи, или се срамежливи, бидејќи не се склони кон јавно објавување на сопствените коментари и ставови.

Членувањето во интересни групи што се во врска со студирањето е повеќе практикувано од студентите од повисоките студиски години (трета, четврта, и апсолвентите). 45,10% од испитаниците се членови на меѓу 2 и 5 интересни групи, веднаш пред 23,53% од испитаниците коишто се членови на меѓу 5 и 10 интересни групи. Но, 9,80% од испитаниците не членуваат во ниту една интересна група што е во врска со студирањето.

Најголемиот број студенти (39,22%) умерено генерираат свои содржини/објави на социјалните мрежи, а 45,10% од студентите тоа го прават прилично ретко или исклучително ретко. Сепак, не може да се занемари бројот на оние коишто често или исклучително често постираат свои објави (15,69%).

Високи 47,06% од испитаниците сметаат дека социјалните мрежи умерено им помагаат во учењето, наспроти 31,37% коишто сметаат дека социјалните мрежи прилично многу или исклучително многу им помагаат во учењето. Останатите 21,57% од испитаниците сметаат дека социјалните мрежи играат прилично мала или исклучително мала улога во нивното студирање.

Кога станува збор за видот на информациите во врска со студирањето што се разменуваат меѓу колегите преку социјалните мрежи, најзастапени се наставните материјали (72,22% од испитаниците коишто дале одговор) и испитните прашања (66,67% од испитаниците коишто дале одговор), пред распоредите на наставните активности (55,56% од испитаниците коишто дале одговор) и консултациите во врска со предметите (52,78% од испитаниците коишто дале одговор). Застапеноста на останатите видови информации е: 44,44% - информации во врска со испитни резултати, 25,00% - информации од организационен карактер, и 19,44% - консултации во врска со наставниците. Интересен е фактот што постојат студенти (5,56% од испитаниците коишто дале одговор) кои до сега воопшто не размениле каков било вид информации во врска со студирањето. Цели 25,00% од испитаниците коишто дале одговор посочиле дури 4 вида информации, 22,22% - 3 вида информации, а 19,44% - 1 вид информација во врска со студирањето.

На прашањето „Колку често, во просек, разговарате online со Вашите колеги од ЕФП, користејќи chat преку социјална мрежа?“, анкетата го потврди стереотипот дека „припадничките на женскиот пол повеќе зборуваат отколку припадниците на машкиот пол“: 29,41% од женските испитаници разговараат прилично често или исклучително често користејќи online chat преку социјална мрежа, наспроти само 15,69% од машките испитаници.

Конечно, збор-два за задоволството на студентите. Познато е дека „убавиот збор надалеку се слуша, но лошиот – уште подалеку“. Поаѓајќи токму од оваа максима, преку анкетата се обидовме да добиеме показател за општиот впечаток што студентите го имаат за ЕФП. Така, поголемиот дел од испитаниците (45,10%) Факултетот експлицитно го пофалиле или препорачале на трети лица преку социјалните мрежи, како одраз на нивното задоволство.

Од друга страна, пак, 74,51% од испитаниците никогаш не се изразиле лошо за ЕФП или експлицитно не дале негативна препорака за Факултетот на трети лица користејќи социјална мрежа. Но, сепак, еден мал број од испитаниците (9,80%) тоа го направиле, како израз на нивното незадоволство.

Се надеваме дека презентираниите резултати беа интересни, но и корисни за сите читатели на Еквилибриум, и дека фрлија ново светло врз феноменот на употребата на социјалните мрежи, особено во нашето непосредно окружување. Ако некое од прашањата побуди зголемен интерес или понуди неочекувани резултати, тогаш сме ја постигнале целта. Еквилибриум ќе настојува и во иднина да ги анимира студентите на ЕФП преку вакви анкетни истражувања.

ЕНИГ-МАТИКА	ЕКОНОМСКА ГРАНКА	"РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА ЕСПАЊА"	ПОЗНАТА РОК ГРУПА НА БРАКАТА ГАЛАГЕР	ПРВА ДАМА НА САД ТРАМП	ЕДЕН ПРЕДЛОГ	ЗНАК ЗА ВАНАДИУМ	ХОЛИВУД АКТЕР ОД ЕГИПЕТСКО ПОТЕКЛО, ШАРИФ	ИСПРАКАЊЕ НЕШТО НА ПОВЕКЕ АДРЕСИ	"СОЈУЗ НА КОМУНИСТИТЕ НА ХРВАТСКА"	ПРЕТСЕДАТЕЛ НА САД, ДОНАЛД	ВОРЕН ОУТС	ШПАЈЗ	ЕНИГ-МАТИКА	АМЕРИКАНСКИ НАУЧНИК, ЕДИСОН	РАСКОШНО ОПРЕМЕНИ СТАНОВИ
ЕКОНОМСКА ГРАНКА													ЗНАК ЗА ТАНАЛ		
ГЛАВЕН ГРАД НА КАНАДА						ОПТИЧКИ ИНСТРУМЕНТ									
ПРЕТПОСТАВКА					ГОЛЕМ ЕВРЕЈСКИ ПРАЗНИК	ВИД, РОД					ГЕРМ. СКИ СКОКАЧ, ДИТЕР				
РОМАНИЈА		ОДЛОМКА, ИЗВАДОК	ОСТРОВ ВО ИНДОНЕЗИЈА						ХРВАТСКИ ВОДИТЕЛ, ОЛИВЕР						
ОДРАЗ ВО ДАЛЕЧИНА						НЕРАМНОСТ	ЕКСПЛОЗИВНО ТЕЛО								
ШИНА ИСТОК			ЕДЕН ОД МУСКЕТАРИТЕ	ИМЕЊАК (АРХ.)					ВУЛКАН ВО НОВА ГВИНЕЈА	АНГЛИСКА ПЕЈАЧКА					
ХОЛИВУДСКА АКТЕРКА ТУРМАН				ПОДИГНАТО МЕСТО ЗА ГОВОР	СВЕТСКА МАНЕКЕНКА, ХАЈДИ							ЦРНА ШУМСКА КРЕДА	АРИЕЛ ОРТЕГА		
ВИД ЖЕСТОК ПИЈАЛОК						УМЕТНИЧКА ТОЧКА	ВИД РАК (МН.)						ВАНЧО НИКОЛЕСКИ	ГЕРМАНИЈА	
ЕЗЕРО ВО АЗИЈА					НАШ ПОЕТ, КОСТА	ВИД ПТИЦА					СОБИ				
ЧАС		КОЖНА ЗАРАЗНА БОЛЕСТ	ЗАСЕБНО МЕСТО ВО ГЛЕДИШТЕ				МАШКО ИМЕ (НАГ.)	ПОЕН ВО ЦУДО ИЛИ КАРАТЕ							
КИРЕ ЛАЗАРОВ			МЕКСИКАНСКИ СВИРАЧ	АНГЛИСКА ТИТУЛА											
"АВТОМАТСКА ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ"				СЕЛО КАЈ КУМАНОВО	ЗНАК ЗА ЛАНТАН										
ЕНИГ-МАТИКА	ЕДЕН МЕТАЛ	ЗНАК ЗА КАЛИУМ						АВТОЗНАК ЗА ОРЕГОН	ШПАНИЈА						
ИТАЛИЈАНСКИ ПОЛИЦИЈАЦИ															

ВОЛШЕБЕН ЛИК

хоризонтално и вертикално:
ВА, ВИ, ВИ, ЈА, ЈА, НИ, НИ, НОВ, РАЧ,
РИ, СОР, СТО, ТЕТ, ТИ, ТРГО, ТРИ,

- ХОРИЗОНТАЛНО И ВЕРТИКАЛНО:
- Лице што сортира
 - Стопанска гранка, купопродажба
 - Наш атлетичар, Ване
 - Италијански сликар, Бартоломео
 - Тројство
 - Нож на пушка (мн.)

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

сканди: ПРОИЗВОДСТВО, ТА, ОТАВА, МИКРОСКОП, ТЕЗА, ПАСХА, ТОМА, Р, ИНСЕРТ, МЛАКАР, ОТСКОК, РАПАВОСТ, ШИ, АРАМИС, МАНАМ, УМА, ТРИБИНА, ИЛА, ВОДКА, НУМЕРА, ВН, АРАЛ, РАЦИН, ОДАИ, Ч, ШУГА, ИЛЕ, КЛ, МАРИЈАЧ, АОП, ЛОПАТЕ, ЖЕЛЕЗО, ОР, КАРАБИНЕРИ. **волшебен лик:** СОРТИРАЧ, ТРГОВИЈА, СТОЈАНОВ, ВИВАРИНИ, ТРИНИТЕТ, БАЈОНЕТИ.

МОЈОТ ИЗБОР Е ...

Традиција и квалитет

Широк избор на студиски програми

Целосна посветеност на потребите на студентите

Одлични просторни и технички услови

Практични знаења

Студиски програми прв циклус

1. Е-бизнис (4+1)
2. Менаџмент (4+1)
3. Сметководство, финансии и ревизија (4+1)
4. Меѓународен бизнис (4+1)
5. Маркетинг менаџмент (4+1)
6. Банкаство и финансии (4+1)

Студиски програми втор циклус

Едногодишни студии (60 кредити)

1. Е-бизнис
2. Маркетинг менаџмент
3. Меѓународна економија и бизнис
4. Сметководство, финансии и ревизија
5. Банкаство
6. Менаџмент

Двегодишни студии (120 кредити)

1. Бизнис администрација - менаџмент

Економски факултет - Прилеп

ул.Маркова, 133
тел: 048 427 020; факс 048 426 927
eccfp@uklo.edu.mk
www.eccfp.edu.mk